

SURATTHANI

COMMUNITY

คู่มือการดำเนินงาน

การใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สมเหตุผลในชุมชน และการจัดตั้ง

ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รวบรวมโดย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข)

และ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต ๑๑ สุราษฎร์ธานี

สารบัญ

รายละเอียดตัวชี้วัด	
ร้อยละของอำเภอที่มีระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนสู่อำเภอใช้ยาสมเหตุผล	๑
ร้อยละของอำเภอที่มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน	๕
แผนการขับเคลื่อน RDU district จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๖
การประเมินตนเองตามแนวทาง RDU community	๙
แนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของหน่วยบริการปฐมภูมิ	๑๕
แนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพสำหรับ (อสม.)	๒๓
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมเหตุผลและการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชุมชน	๒๖
ทะเบียนสถานประกอบการ	๔๑
ทะเบียนข้อมูลเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค	๔๒
แบบบันทึกผลกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค (เผยแพร่ประชาสัมพันธ์/อบรม)	๔๓
แผนปฏิบัติงานหรือแผนสุขภาพชุมชน ที่มีงานคุ้มครองผู้บริโภคหรืออาหารปลอดภัย	๔๔
แบบสรุปผลการตรวจประเมินผลิตภัณฑ์สุขภาพในร้านชำ (หรือใช้แบบประเมินร้านชำ)	๔๕
แบบบันทึกรับเรื่องร้องเรียน / แจ้งปัญหา	๔๖
แบบบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๔๗
แบบสรุปผลการดำเนินงานรายเดือน รายปี	๔๘
แบบประเมินมาตรฐาน ร้านชำ ตามเกณฑ์ รพ.สต.ติดตาม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๙
เกณฑ์ประเมินศูนย์แจ้งเตือนภัยในชุมชน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	๕๐
การพัฒนาอสม.สู่สม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน	๕๕

ตัวชี้วัด : ร้อยละของอำเภอที่มีระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนสู่อำเภอใช้ยาสมเหตุผล (RDU district)

หน่วยวัดจังหวัด : ร้อยละ

หน่วยวัดอำเภอ : ระดับความสำเร็จ

คำอธิบาย อำเภอใช้ยาสมเหตุผล หมายถึง อำเภอมีการออกแบบบริหารจัดการเพื่อให้มีการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในชุมชน โดยกำหนดให้มีผู้ประสานงานระดับอำเภอโดยมีโรงพยาบาล/ศูนย์บริการสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักในการประสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จนถึงชุมชน และเครือข่ายอื่นๆ ภายใต้กลไกคณะกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ คณะกรรมการธรรมนูญสุขภาพอำเภอ คณะกรรมการประสานงานด้านสาธารณสุขระดับอำเภอ เป็นต้น

การพัฒนาสู่การเป็นอำเภอใช้ยาสมเหตุผลประกอบด้วย การดำเนินการ ๘ องค์ประกอบย่อยได้แก่

- ๑) การดำเนินงานในโรงพยาบาลรัฐ(RDU hospital)*เปลี่ยนแปลงการวัดแบบRDUชั้นที่ ๑-๓ เป็นแบบใหม่*
- ๒) การดำเนินงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (RDU in primary care)
- ๓) การดำเนินงานในโรงพยาบาลเอกชน
- ๔) การดำเนินในคลินิกเอกชน
- ๕) การดำเนินงานในร้านยา
- ๖) การดำเนินงานในร้านชำ
- ๗) การดำเนินงาน RDU community

เกณฑ์เป้าหมาย : ระดับอำเภอ CUP ทุกแห่งผ่านอย่างน้อยระดับ ๓

ระดับจังหวัด ร้อยละ ๕๐ ของจำนวน CUP ผ่านระดับ ๕

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย :

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน
โรงพยาบาลรัฐ	RDU Hospital มีเกณฑ์ ๑๒ ข้อ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	RDU in primary care
โรงพยาบาลเอกชน	RDU รพ.เอกชน
คลินิกเวชกรรม	RDU คลินิกเอกชน (คลินิกเวชกรรม)
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ขย.๑	RDU ร้านยา
ร้านชำ	RDU ร้านชำ
เครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพอำเภอ (คปสอ.)	มีการดำเนินงาน RDU community ๕ กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมหลักที่ ๑ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการสุขภาพ (Proactive Hospital based) กิจกรรมหลักที่ ๒ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในชุมชน (Active Community based Surveillance) กิจกรรมหลักที่ ๓ : การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Community Participation) กิจกรรมหลักที่ ๔ : การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในภาคเอกชน (Good Private Sector) เช่น ร้านยา คลินิก ร้านชำ กิจกรรมหลักที่ ๕ : . การสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use Literacy)

วิธีการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลตามเกณฑ์ ๗ ข้อ
เกณฑ์คุณภาพการดำเนินงาน (ระดับอำเภอ)

	เกณฑ์ ๗ ข้อ	คะแนน เต็ม	เกณฑ์คะแนน
๑.	RDU Hospital มี เกณฑ์ ๑๒ ข้อ	๒๐	๑๐ คะแนน - ผ่าน ๐-๔ ข้อ ๑๕ คะแนน - ผ่าน ๕-๙ ข้อ ๒๐ คะแนน - ผ่าน ๑๐ ข้อขึ้นไป เกณฑ์ ๑๒ ข้อ ประกอบด้วย ๑-๔ : อัตราการใช้ยาปฏิชีวนะใน ๔ กลุ่มโรค (RI, AD, FTW, APL) ๕. การใช้ยา RAS Blockade ร่วมกัน ๒ ชนิดในผู้ป่วยความดันเลือด ๖. สูงการใช้ยา NSAIDs ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระดับ ๓ ขึ้นไป ๗. การใช้ยา Metformin ในผู้ป่วยเบาหวาน ๘. การใช้ยากลุ่ม NSAIDs ซ้ำซ้อน ๙. การใช้ยา Inhaled corticosteroid ในผู้ป่วยหอบหืด ๑๐. การใช้ยากลุ่ม long-acting benzodiazepine ในผู้ป่วยสูงอายุ ๑๑. การใช้ยาด้านฮิสตามีนชนิด non-sedating ในผู้ป่วยเด็ก RI ๑๒. การใช้ยาห้ามใช้ในสตรีตั้งครรภ์
๒.	RDU in primary care	๑๐	๐ คะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินรพ.สต.ติดดาว (เน้น ME/ฉลากเสริม) ๕ คะแนน ผ่านการประเมินรพ.สต.ติดดาว (เน้น ME/ฉลากเสริม) ๑๐ คะแนน ผ่านการประเมินรพ.สต.ติดดาวและร้อยละ ๘๐ ของรพ.สต.ผ่าน เกณฑ์ RI (<๒๐%) และ AD (<๒๐%)
๓.	RDU รพ.เอกชน	๑๐	๐ คะแนน - ผ่านการประเมินต่ำกว่าระดับ ๒ ๕ คะแนน - ผ่านการประเมินระดับ ๒ ขึ้นไปไม่ครบทุกแห่งในอำเภอ ๑๐ คะแนน - ผ่านการประเมินระดับ ๒ ขึ้นไปครบทุกแห่งในอำเภอ
๔.	RDU คลินิกเอกชน (คลินิกเวชกรรม)	๑๐	๐ คะแนน - ผ่านการประเมินต่ำกว่าระดับ ๒ ๕ คะแนน - ผ่านการประเมินระดับ ๒ ขึ้นไปไม่ครบทุกแห่งในอำเภอ ๑๐ คะแนน - ผ่านการประเมินระดับ ๒ ขึ้นไปครบทุกแห่งในอำเภอ
๕.	RDU ร้านยา	๑๐	๐ คะแนน - ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของร้านยาในอำเภอมีคะแนน GPP ขั้นที่ ๓ ผ่านเกณฑ์ ๕ คะแนน - ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของร้านยาในอำเภอมีคะแนน GPP ขั้นที่ ๓ ผ่านเกณฑ์ ๑๐ คะแนน - เกินกว่าร้อยละ ๘๐ ของร้านยาในอำเภอมีคะแนน GPP ขั้นที่ ๓ ผ่านเกณฑ์
๖.	RDU ร้านชำ	๕	๐ คะแนน - ไม่มีร้านชำ RDU ในอำเภอ ๕ คะแนน - มีร้านชำ RDU อย่างน้อย ๑ แห่งในอำเภอ
๗.	มีการดำเนินงาน RDU community	๓๕	๕ คะแนน - มีการกำหนดโครงสร้าง (มอบหมาย Mr: RDU/RDU coordinator และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ RDU ระดับอำเภอพร้อมมี รายงานการประชุม) ๑๐ คะแนน - มีการกำหนดโครงสร้างและดำเนินการกิจกรรมหลักที่ ๑

	เกณฑ์ ๗ ข้อ	คะแนน เต็ม	เกณฑ์คะแนน
	<p>๕ กิจกรรมหลัก ได้แก่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๑ : การเฝ้าระวังความ ปลอดภัยด้านยาใน หน่วยบริการสุขภาพ (Proactive Hospital based</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๒ : การเฝ้าระวังความ ปลอดภัยด้านยาเชิง รุกในชุมชน (Active Community based Surveillance)</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๓ : การสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน เพื่อการใช้อย่าง สมเหตุผล (Community Participation)</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๔ : การส่งเสริมการใช้อย่าง สมเหตุผลใน ภาคเอกชน (Good Private Sector) เช่น ร้านยา คลินิก ร้านชำ</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๕ : การสร้างความรู้</p>		<p>๑๕ คะแนน – มีการกำหนดโครงสร้างและดำเนินการกิจกรรมหลักที่ ๑ และ ๒</p> <p>๒๐ คะแนน – มีการกำหนดโครงสร้างและดำเนินการกิจกรรมหลักที่ ๑-๓</p> <p>๒๕ คะแนน – มีการกำหนดโครงสร้างและดำเนินการกิจกรรมหลักที่ ๑-๓ และอีก ๑ ข้อ</p> <p>๓๕ คะแนน – มีการกำหนดโครงสร้างและดำเนินการกิจกรรมหลักครบ ๕ ข้อ</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๑ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการสุขภาพ (Proactive Hospital based</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีระบบคัดกรองและค้นหาผู้ป่วยแบบ Concurrent case finding/Retrospective ๒. มีระบบข้อมูลการเฝ้าระวังเชิงรุกในหน่วยบริการ ๓. มีระบบเชื่อมต่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยในหน่วยบริการและชุมชน และรายงานให้เกิดการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาในระดับอำเภอ จังหวัด <p>กิจกรรมหลักที่ ๒ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในชุมชน (Active Community based Surveillance)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีระบบกลไกเชิงรุกในการเฝ้าระวังความปลอดภัยในชุมชน ๒. มีระบบข้อมูลการเฝ้าระวังเชิงรุกในชุมชน ๓. มีระบบเชื่อมต่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยในชุมชน และรายงาน เพื่อให้เกิดการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาในจังหวัดและประเทศ <p>กิจกรรมหลักที่ ๓ : การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล (Community Participation)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของชุมชน ภาควิเคราะห์ ๒. จัดให้มีกระบวนการสื่อสารปัญหาในชุมชนให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบ และมีกระบวนการคืนข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกับชุมชน ๓. มีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชน ๔. มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาร่วมกันตามแนวทางที่กำหนดร่วมกัน อย่างน้อย ๑ ประเด็นต่อปี ๕. มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการวางแผนระยะต่อไปร่วมกับชุมชน <p>กิจกรรมหลักที่ ๔ : การส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผลในภาคเอกชน (Good Private Sector) เช่น ร้านยา คลินิก ร้านชำ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีการจัดทำฐานข้อมูลรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงานส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผลในภาคเอกชน ๒. มีการออกแบบระบบส่งเสริมให้มีการใช้อย่างสมเหตุผลในภาคเอกชนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ

	เกณฑ์ ๗ ข้อ	คะแนน เต็ม	เกณฑ์คะแนน
	ด้านการใช้ยาอย่าง สมเหตุผล (Rational Drug Use Literacy)		<p>๓. การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานในสถานประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๕ : . การสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use Literacy)</p> <p>๑. มีการสำรวจความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ตามแบบประเมินและ วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่</p> <p>๒. กำหนดแนวทางการสร้างความรอบรู้จากผลสำรวจฯ และนำมาเป็นประเด็นพัฒนาสู่องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ</p> <p>๓. สร้างข้อมูลเพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผลจากผลสำรวจและปัญหาที่พบที่เข้าใจง่าย และสร้างช่องทางการเข้าถึงและกระจายข้อมูลที่</p> <p>๔. มีกระบวนการสื่อสารข้อมูล และคืนข้อมูลในข้อ ๓ ให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยการมีส่วนร่วม</p> <p>๕. มีการประเมินผลตามแบบประเมินทุก ๓ ปี</p> <p>๖. วางแผนการพัฒนาองค์กรรอบรู้และชุมชนรอบรู้ ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล อย่างต่อเนื่อง</p>
	รวม	๑๐๐	

เกณฑ์การให้คะแนน : ระดับอำเภอ

สถานบริการ	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
CUP	ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน	มากกว่า ๕๐ คะแนน	มากกว่า ๖๐ คะแนน	มากกว่า ๗๐ คะแนน	มากกว่า ๘๐ คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน : ระดับจังหวัด

สถานบริการ	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
จำนวน CUP ที่ผ่าน เกณฑ์ระดับ ๕	๒	๔	๖	๘	๑๐

ตัวชี้วัด : ร้อยละของอำเภอที่มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนปัญหา ผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

หน่วยวัด : ร้อยละ

คำอธิบาย :

ศูนย์แจ้งเตือนภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ที่มีศักยภาพในการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีกิจกรรมดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพ ประกอบด้วย ๓ หมวด ได้แก่

หมวด ๑ ว่าด้วย ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานหรือโครงการ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านคน (Man) ปัจจัยด้านวัตถุดิบ (Material) ปัจจัยด้านการจัดการ (Management) และปัจจัยด้าน การเงิน (Money)

หมวด ๒ ว่าด้วย ผลงานที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินงาน และ

หมวด ๓ ว่าด้วย ความยั่งยืนของการดำเนินงาน

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง สิ่งที่ประชาชนนำไปใช้ในการบริโภคหรือที่เกี่ยวข้อง อาหาร ยา เครื่องสำอาง อาหารเสริม และสมุนไพร

เกณฑ์เป้าหมาย อำเภอที่มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ที่รพ.สต.มีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนอำเภอทั้งหมดในจังหวัด

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง มีการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัย

แหล่งข้อมูล : รายงานผลการประเมินศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑๑ สุราษฎร์ธานี

สูตรคำนวณตัวชี้วัด :
$$= (A/B) \times 100$$

A = จำนวนอำเภอที่จัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยฯซึ่งได้รับรองโดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑๑ สุราษฎร์ธานี

B = จำนวนอำเภอทั้งหมด

เกณฑ์คุณภาพในการดำเนินงาน :

เกณฑ์ประเมินคุณภาพศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ตามคู่มือแนวทางการพัฒนาศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนปัญหา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

เกณฑ์การให้คะแนน : ระดับอำเภอ

เป้าหมาย	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖ เดือน	ปัจจัยคน	ปัจจัยพื้นฐานทั้งหมด	มีการดำเนินงาน	การดำเนินงานอย่างยั่งยืน	ผ่านการประเมิน
๑๒ เดือน	ปัจจัยคน	ปัจจัยพื้นฐานทั้งหมด	มีการดำเนินงาน	การดำเนินงานอย่างยั่งยืน	ผ่านการประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน : ระดับจังหวัด

เป้าหมาย	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖ เดือน	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๗๐	ร้อยละ ๘๐
๑๒ เดือน	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๗๐	ร้อยละ ๘๐

แหล่งข้อมูล/วิธีการจัดเก็บข้อมูล : ระบบรายงานศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑๑ สุราษฎร์ธานี

การประเมินผลการดำเนินงานคอบส.ร่วมกับศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑๑ สุราษฎร์ธานี

ระยะเวลาการประเมินผล :

รายงานผลการดำเนินการจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยตามขั้นตอนทุกเดือน

รายงานผลการประเมินศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑๑ สุราษฎร์ธานี (ใช้ข้อมูลสะสม)

แผนพัฒนาระบบสุขภาพด้านการใช้อย่างสมเหตุผล ๓ ปี (ปีงบประมาณ ๒๕๖๕-๒๕๖๗)
จังหวัดสุราษฎร์ธานี สู่การเป็นจังหวัดใช้อย่างสมเหตุผลในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ประเด็นการพัฒนาปีงบประมาณ ๒๕๖๕-๒๕๖๗

ที่	ประเด็น	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
๑	ออกแบบการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ให้มีการใช้อย่างสมเหตุผล ครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน /พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถานบริการสุขภาพ	/		
๒	พัฒนาบุคลากร/กำลังคน เพื่อสนับสนุนการพัฒนา RDU ในสถานบริการสุขภาพ และชุมชน	/		
๓	พัฒนาระบบข้อมูลเฝ้าระวังการใช้และความปลอดภัยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งในสถานบริการสุขภาพและชุมชน และคืนข้อมูลเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหา (Proactive hospital surveillance/ Active community surveillance/Community Participation)	/		
๔	พัฒนากลไกการสร้างความรู้ด้านการใช้อย่างสมเหตุผล ในองค์กรและชุมชน กำกับดูแลการกระจายยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่เหมาะสม รวมไปถึงการโฆษณา		/	
๕	สนับสนุนการเข้าถึงยาจำเป็นของประชาชน เพื่อการดูแลสุขภาพตนเอง เมื่อเจ็บป่วย		/	
๖	ประเมินผลลัพธ์การพัฒนาฯ เช่น การสำรวจความรู้ด้านการใช้อย่างสมเหตุผล การวิเคราะห์ข้อมูลความปลอดภัยจากการใช้ยา			/

แผนพัฒนาระบบสุขภาพให้มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ระยะ ๓ ปี (ปีงบประมาณ ๒๕๖๕-๒๕๖๗) จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้กรอบประเด็น six building block plus

ประเด็นพัฒนา	กิจกรรม/โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	ผลผลิต (output)	ค่าเป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (งบประมาณ : บาท)			แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
					๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗		
<i>การพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีการใช้ยาสมเหตุผล</i>									
	๑. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน RDU จังหวัดสุราษฎร์ธานี - ทบทวนคำสั่งคณะกรรมการ - ทบทวน CPG การสั่งใช้ยา ปฏิชีวนะใน ๔ โรค	คณะกรรมการ	ประชุมทุก ๒ เดือน		/	/	/	สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
	๒. พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริการของสถานบริการภาคเอกชน	๑. คลินิกเวชกรรม ๒. ร้านยา ขย.๑	๑.คลินิกเวชกรรมผ่านการประเมินตามเกณฑ์ประเมินตนเองระดับ ๒ ๒.ร้านยาขย.๑ ผ่านเกณฑ์ประเมินในหมวดการให้บริการเภสัชกรรม > ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๘๐ ของคลินิกเวชกรรมในจังหวัดทั้งหมด (ปี ๖๕ ระดับ ๒ ร้อยละ ๘๐ / ปี ๖๖ ระดับ ๔ ร้อยละ ๘๐ /ปี ๖๗ ระดับ ๕ ร้อยละ ๘๐) ร้อยละ ๑๐๐ ของร้านยา ขย.๑ ทุกแห่ง	/	/	/	สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
<i>ระบบข้อมูลความปลอดภัยด้านยาเชื่อมโยงระหว่างรพ. รพ.สต.และชุมชน</i>									
	๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างรพ. รพ.สต. และภาคเอกชน	คณะทำงาน ๒๐ คน	Model ระบบเชื่อมต่อข้อมูล		/	/	/	สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
<i>การพัฒนากำลังคน</i>									
	๑. ประชุมพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์	แพทย์ พยาบาล เภสัชกร เจ้าหน้าที่รพ.	ร้อยละ ๗๐ ของกลุ่มเป้าหมายเข้าประชุม		/	/	/	สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.

ประเด็น พัฒนา	กิจกรรม/โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	ผลผลิต (output)	ค่าเป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ (งบประมาณ : บาท)			แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
					๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗		
					/	/		สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
๒.	อบรมเชิงปฏิบัติการแกนนำ สร้างเครือข่าย RDU community	๑.แกนนำในชุมชน	ร้อยละ ๗๐ ของ กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม ประชุม		/	/		สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
๓.	อบรมออนไลน์ อสม. นักวิทยาศาสตร์ชุมชน และ อสม.เชี่ยวชาญการใช้ยาอย่าง สมเหตุผล	๑.ทีมเครือข่ายพื้นที่	ร้อยละ ๗๐ ของ กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม ประชุม		๗๘๐๐	/		สสจ.สฎ.	สสจ.สฎ.
๔.	ประชุมเชิงปฏิบัติการถอด บทเรียนชุมชนด้าน RDU community	๑.ทีมเครือข่ายพื้นที่	ร้อยละ ๗๐ ของ กลุ่มเป้าหมายเข้าประชุม		๗๑๘๐๐	/	/	อย.	สสจ.สฎ.

แบบประเมินตนเอง RDU community อำเภอ.....จังหวัดสุราษฎร์ธานีประจำปี ๒๕๖๕

ผู้รายงาน.....ตำแหน่ง.....สถานที่ปฏิบัติงาน..... โทร..... วันที่ประเมิน.....

คำชี้แจง แบบประเมินตนเองนี้ประกอบด้วย ๓ ส่วน ๙ หน้า กรอกแล้ว ส่งไฟล์มาที่ fdasurat๘๘@gmail.com ดำเนินการ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๑ (หน้าที่ ๑) แบบสรุปผลการดำเนินงาน ให้สรุปว่าผ่าน RDU community ระดับไหน (๑-๕) ผ่านข้อใดบ้าง และแจ้งสิ่งที่จะดำเนินการต่อหรือข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา

ส่วนที่ ๒ (หน้าที่ ๒-๖) แบบประเมินตนเองรายละเอียดตาม ๕ กิจกรรมหลัก

ส่วนที่ ๓ (หน้าที่ ๗-๙) แนวทางการดำเนินงาน rdu community จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เกณฑ์ ๕ ด้าน	ผ่าน/ไม่ผ่าน	สิ่งที่จะดำเนินการต่อ/ข้อเสนอแนะ
<p>กิจกรรมหลักที่ ๑ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการสุขภาพ (Proactive Hospital based Surveillance)</p> <p>เป้าหมาย : มีระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุกในหน่วยบริการและที่เป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อไปสู่ระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p>		
<p>กิจกรรมหลักที่ ๒ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในชุมชน (Active Community based Surveillance)</p> <p>เป้าหมาย : มีระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุกในชุมชนที่เป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อไปสู่ระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p>		
<p>กิจกรรมหลักที่ ๓ : การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Community Participation)</p> <p>เป้าหมาย : ๑. เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่สามารถเฝ้าระวังและจัดการปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผล โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถจัดการปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p>		
<p>กิจกรรมหลักที่ ๔ : การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในภาคเอกชน (Good Private Sector) เช่น ร้านยา คลินิก ร้านชำ</p> <p>เป้าหมาย : สถานประกอบการด้านยาภาคเอกชนมีการสั่งใช้ยา จ่ายยา จำหน่ายยาที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ ปลอดภัย มีการใช้ยาอย่างถูกต้อง สมเหตุผลตามความจำเป็น คุ่มค่า เพื่อประโยชน์ของผู้รับบริการและประชาชน</p>		
<p>กิจกรรมหลักที่ ๕ : . การสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use Literacy)</p> <p>เป้าหมาย : เพื่อให้คนไทยมีความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>		
<p>เกณฑ์ การผ่านระดับ ๓ ต้องผ่านกิจกรรมหลักที่ ๑-๓</p> <p>การผ่านระดับ ๔ ต้องผ่านกิจกรรมหลักที่ ๑-๓ และผ่านอีก ๑ ข้อ (ข้อ ๔ หรือ ๕)</p> <p>การผ่านระดับ ๕ ต้องผ่านกิจกรรมหลักที่ ๑-๓ และผ่านอีก ๑ ข้อ (ข้อ ๔ หรือ ๕)</p>	<p>จำนวนผ่าน.....ข้อ</p> <p>จากจำนวน ๕ ข้อ</p>	<p>สรุปผล CUP ประเมินตนเอง</p> <p>ผ่าน rdu community ชั้นที่</p>

ส่วนที่ ๒ แบบประเมินตนเองรายข้อ

กิจกรรมหลัก	แนวทาง	การประเมิน/หลักฐาน	กิจกรรมที่ CUP ได้ดำเนินการ
<p>กิจกรรมหลักที่ ๑ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการสุขภาพ (Proactive Hospital based Surveillance)</p> <p>เป้าหมาย : มีระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุกในหน่วยบริการและที่เป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อไปสู่ระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p>	<p>๑. มีระบบกลไกเชิงรุกในการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการ โดย</p> <p>๑.๑ มีระบบคัดกรองและค้นหาผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากยาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบบ Concurrent case finding ในขณะที่มารับบริการในโรงพยาบาล</p>	<p>-แนวทางคัดกรองและค้นหาผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากยาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบบ Concurrent case finding ในขณะที่มารับบริการในโรงพยาบาล (ประเมินกระบวนการ/เอกสาร)</p>	
	<p>๑.๒ แนวทางค้นหาผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากยาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบบ Retrospective</p>	<p>-แนวทางค้นหาผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากยาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ แบบ Retrospective</p>	
	<p>๒. มีระบบข้อมูลการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในหน่วยบริการและที่เป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อไปสู่ระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p>	<p>-แสดงข้อมูลสถานการณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบจากการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการสุขภาพ เช่น จำนวนผู้ป่วยที่พบว่าป่วยจากปัญหาภายในชุมชน, อัตราชุกของการป่วยที่มีสาเหตุจากยาในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงตาม trigger ที่กำหนด เป็นต้น</p> <p>-กรณีไม่มีเคสผู้ป่วย สามารถระบุเหตุผลว่าเกิดจากสาเหตุใด</p>	
	<p>๓. มีระบบเชื่อมต่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในหน่วยบริการและชุมชน และรายงานเพื่อให้เกิดการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาในระดับอำเภอ จังหวัดและประเทศ</p> <p>๓.๑ มีระบบการค้นหาปัญหา สอบสวน และส่งต่อข้อมูลผู้รับผิดชอบไปสู่ชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เพื่อจัดการปัญหา และเตือนภัย</p>	<p>- มีกระบวนการส่งต่อข้อมูล สืบหาสาเหตุปัญหาเพิ่มเติม/ คืบข้อมูลสู่ชุมชน</p> <p>- แบบส่งต่อข้อมูลเพื่อจัดการปัญหาเชิงระบบ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	
<p>๓.๒ มีการรายงานข้อมูลสู่หน่วยงานระดับจังหวัด และส่วนกลาง เพื่อดำเนินการจัดการปัญหาและแจ้งเตือนภัย เช่น HPVC ระบบ Alert system</p>			

กิจกรรมหลัก	แนวทาง	การประเมิน/หลักฐาน	กิจกรรมที่ CUP ได้ดำเนินการ
<p>กิจกรรมหลักที่ ๒ : การเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในชุมชน (Active Community based Surveillance)</p> <p>เป้าหมาย : มีระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุกในชุมชนที่เป็นปัจจัยเสี่ยงให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลส่งต่อไปสู่ระบบการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p>	<p>๑. มีระบบกลไกเชิงรุกในการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน</p> <p>๒. มีระบบข้อมูลการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาเชิงรุกในชุมชน</p>	<p>เอกสารแนวทาง หรือ สามารถอธิบายกระบวนการสำรวจ/ค้นหาปัญหาที่ไม่เหมาะสมในชุมชน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการเยี่ยมบ้าน -แนวทางปฏิบัติในการสำรวจเฝ้าระวังยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพในแหล่งกระจายยา -แบบสำรวจตามโครงการยาปลอดภัยในชุมชน -แบบประเมินความรอบรู้การใช้ยาอย่างสมเหตุผล <p>-ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน (ตำบล) เช่น ข้อมูลสถานการณ์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ปัญหาการกระจายยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเสี่ยงในชุมชน , ปัญหาการใช้ยาไม่เหมาะสมในชุมชน เป็นต้น</p> <p>-ผลการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา</p>	
	<p>๓. มีระบบเชื่อมต่อการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านยาในชุมชน และรายงานเพื่อให้เกิดการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาในจังหวัดและประเทศ</p> <p>๓.๑ มีระบบการสอบสวน และส่งต่อข้อมูลไปสู่ชุมชนหรือหน่วยต่างๆ ในชุมชน เพื่อจัดการปัญหา และเตือนภัย</p>	<p>จัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียนปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน (ศูนย์แจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการคืนข้อมูลสู่ชุมชน - ระบบส่งต่อข้อมูลเพื่อจัดการปัญหาเชิงระบบ (หรือ Tawai app.) - แบบบันทึกเรื่องร้องเรียน (ถ้ามี) 	

กิจกรรมหลัก	แนวทาง	การประเมิน/หลักฐาน	กิจกรรมที่ CUP ได้ดำเนินการ
	๓.๒ มีการรายงานข้อมูลสู่หน่วยงานระดับจังหวัด และ ส่วนกลาง เพื่อดำเนินการจัดการปัญหาและแจ้งเตือนภัย เช่น HPVC ระบบ Alert system	<ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการคืนข้อมูลสู่ชุมชน - แบบ/ระบบส่งต่อข้อมูลเพื่อจัดการปัญหาเชิงระบบ (หรือ Tawai app.) - แบบบันทึกเรื่องร้องเรียน (ถ้ามี) 	
<p>กิจกรรมหลักที่ ๓ : การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Community Participation)</p> <p>เป้าหมาย :</p> <p>๑. เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่สามารถเฝ้าระวังและจัดการปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผล โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถจัดการปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p>	๑. มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลในชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลบริบทของชุมชน ภาควิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องในชุมชน (จากกิจกรรมหลัก ๑ , ๒ , ๕ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งหมด)	ข้อมูลจาก จากกิจกรรมหลัก ๑ , ๒ , ๕ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งหมด) ที่ผ่านการวิเคราะห์เบื้องต้น (เวลา สถานที่ บุคคล)	
	๒. จัดให้มีกระบวนการสื่อสารปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลในชุมชนให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีกระบวนการคืนข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลร่วมกับชุมชน	ผลการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	
	๓.มีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ยาไม่สมเหตุผลร่วมกับชุมชน	มีแผนปฏิบัติการจัดการปัญหาในชุมชนร่วมกับชุมชน	
	๔. มีการแก้ไขปัญหาการใช้ยาอย่างไม่สมเหตุผลตามแนวทางที่กำหนดร่วมกันอย่างน้อย ๑ ประเด็นต่อปี	การจัดการปัญหาในชุมชนตามแผนปฏิบัติการโดยชุมชนมีส่วนร่วม	
	๕. มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปร่วมกับชุมชน	ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยแห่งความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนา ในระยะถัดไป	

กิจกรรมหลัก	แนวทาง	การประเมิน/หลักฐาน	กิจกรรมที่ CUP ได้ดำเนินการ
<p>กิจกรรมหลักที่ ๔ : การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในภาคเอกชน (Good Private Sector) เช่น ร้านยา คลินิก ร้านชำ</p> <p>เป้าหมาย : สถานประกอบการด้านยาภาคเอกชนมีการสั่งใช้ยาจ่ายยา จำหน่ายยาที่มีคุณภาพประสิทธิภาพปลอดภัย มีการใช้ยาอย่างถูกต้อง สมเหตุผลตามความจำเป็น คุ่มค่า เพื่อประโยชน์ของผู้รับบริการและประชาชน</p>	<p>๑. มีการจัดทำฐานข้อมูลรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน</p>	<p>- ข้อมูลจำนวนสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน</p> <p>- ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน</p>	
	<p>๒. มีการออกแบบระบบส่งเสริมให้มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ</p>	<p>- แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>- แผนปฏิบัติการ</p> <p>- โครงสร้างการทำงาน</p>	
	<p>๓. การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชนในพื้นที่</p>	<p>การดำเนินงานส่งเสริมส่งเสริมให้มีการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด</p>	
	<p>๔. มีการประเมินการพัฒนาสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน ตามมาตรฐานที่กำหนด</p>	<p>- มีผลการประเมินตนเอง (ร้านยา/คลินิก)</p> <p>- มีผลการประเมินโดยทีม (ร้านยา/คลินิก)</p>	
	<p>๕. มีผลการดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในสถานประกอบการด้านยาภาคเอกชน</p>	<p>- ร้อยละของภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p> <p>- ร้อยละของของภาคเอกชนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด(ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ได้คะแนนรวมทุกหมวดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ และผ่านข้อที่ระบุว่าเป็นประเด็นสำคัญทุกข้อ)</p>	

กิจกรรมหลัก	แนวทาง	การประเมิน/หลักฐาน	กิจกรรมที่ CUP ได้ดำเนินการ
<p>กิจกรรมหลักที่ ๕ : . การสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use Literacy)</p> <p>เป้าหมาย : เพื่อให้คนไทยมีความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>	<p>๑. มีการสำรวจความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ตามแบบประเมินความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และ วิเคราะห์ปัญหาความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในพื้นที่</p>	<p>ผลการสำรวจความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>	
	<p>๒. กำหนดแนวทางการการสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล จากผลสำรวจฯ และนำมาเป็นประเด็นพัฒนาสู่องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพ ในมิติการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหน่วยที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>แผนการสร้างความรอบรู้(กำหนดกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบสื่อ/หลักสูตรที่เหมาะสม/ระยะเวลา/ช่องทางการสื่อสาร)</p>	
	<p>๓. สร้างข้อมูลเพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผลจากผลสำรวจและปัญหาที่พบจากหน่วยบริการและชุมชน ที่เข้าใจง่าย และสร้างช่องทางการเข้าถึงและกระจายข้อมูล</p>	<p>รูปแบบสื่อ/ช่องทาง/หลักสูตร ในการสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>	
	<p>๔. มีกระบวนการสื่อสารข้อมูล และคืนข้อมูลในข้อ ๓ ให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา โดยการมีส่วนร่วม (key activity ๓)</p>	<p>การดำเนินงานตามแผนการสร้างความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ในชุมชน</p>	
	<p>๕. มีการประเมินผลตามแบบประเมินความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ทุก ๓ ปี</p>	<p>-ผลการสำรวจความรอบรู้ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>	
	<p>๖. วางแผนการพัฒนาศูนย์รอบรู้และชุมชนรอบรู้ ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>-แผนระยะ ๓ ปี ในการพัฒนาองค์กรรอบรู้และชุมชนรอบรู้ ด้านการใช้ยาอย่างสมเหตุผล</p>	

แนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของหน่วยบริการปฐมภูมิ

การขับเคลื่อนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของหน่วยบริการปฐมภูมิควรดำเนินการตามกลไกประชารัฐ ได้แก่ กลยุทธ์ PIRAB ซึ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ให้คนในสังคมร่วมกันพัฒนาฐานรากของชุมชน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสุขภาพได้ด้วยตนเอง ลดความเสี่ยง เพิ่มปัจจัยปกป้อง เพิ่มความรู้ด้านสุขภาพ สร้างชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรรอบรู้สุขภาพ ขยายวงอย่างกว้างขวางสู่สังคมรอบรู้สุขภาพ

กลยุทธ์ PIRAB ประกอบด้วยแนวคิดและกระบวนการทำงานที่สำคัญคือ

P : Partner ชักชวนพันธมิตรทุกภาคส่วน ทุกระดับ ให้ร่วมกันทำงานส่งเสริมสุขภาพแบบยั่งยืน กำหนดเรื่องสุขภาพเป็นประเด็นสำคัญในทุกนโยบายสุขภาพ (Health in All Policy)

I : Invest กระตุ้นให้เกิดการเกิดลงทุนโดยเฉพาะด้านงบประมาณที่เพียงพอจากระดับนโยบายในทุกภาคส่วน

R : Regulate and Legislate ใช้การตรากฎและออกกฎหมาย เพื่อคุ้มครองประชาชนจากความเสี่ยงต่อสุขภาพ

A : Advocate ชี้แนะ ชูประเด็น และสนับสนุนให้การเมืองทุกระดับให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ

B : Build Capacity พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกภาคส่วนให้สามารถพัฒนานโยบายสุขภาพ รวมทั้งการวิจัยการกระจายความรู้เพื่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน

๓ กระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมี ๓ งานหลัก ดังนี้

๑. งานฐานข้อมูล (Information system)
๒. งานพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ผู้ประกอบการ (Empowerment)
๓. งานตรวจสอบ เฝ้าระวัง และการจัดการความเสี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้น

๑. งานฐานข้อมูล (Information system)

การพัฒนาฐานข้อมูลมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกิดปัญหาด้านการบริโภคในอนาคต ระบบฐานข้อมูลที่ควรดำเนินการ จะมี ๓ ด้านได้แก่

๑.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

สำรวจ รวบรวม ข้อมูลพื้นฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข เช่น

- ข้อมูลผู้ประกอบการกลุ่มต่างๆ เช่น สถานที่ผลิตอาหาร สถานที่ขายยา คลินิก สถานพยาบาล ร้านชำจำหน่ายสินค้า รถเร่ ตลาดนัด
- ข้อมูลภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพในชุมชน เช่น กลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่าย อย.น้อย เครือข่าย อสม. เครือข่ายสื่อมวลชน เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายครู เครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเครือข่ายสุขภาพอื่นๆ
- ข้อมูลอื่นๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานได้ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน

๑.๒ ข้อมูลผลการดำเนินงานและระบบรายงาน

สรุปข้อมูลเป็นช่วงๆ ได้แก่ รายไตรมาส ๖ เดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline data) ในการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป และมีการรายงานเป็นระยะ

๑.๓ ข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง

จัดระบบในการเก็บรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ ง่ายแก่การค้นคว้า ในกรณีเร่งด่วน

๒. การพัฒนาศักยภาพ (Empowerment)

การพัฒนาศักยภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์ความรู้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน
กลุ่มผู้บริโภค : มุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค ให้กับกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยเน้นกลุ่มอสม. และกลุ่ม อย.น้อย ได้แก่

- ความรู้ในการเลือกซื้อ เลือกใช้ ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย
- การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์
- สิทธิผู้บริโภคและช่องทางการร้องเรียน

เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้บริโภคในชุมชน โดยการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมของเครือข่ายในชุมชน เช่น การตรวจฉลากอาหาร ตรวจด้วยชุดทดสอบ ตรวจร้านค้า ตรวจรถเร่

กลุ่มผู้ประกอบการ : มุ่งเน้นความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ผลิต หรือจำหน่าย ความรู้ในการเลือกซื้อ ใช้ การจัดเก็บ ผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างปลอดภัย การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เป็นต้น

เป้าหมาย พัฒนาสถานประกอบการในชุมชนให้ได้มาตรฐาน เช่น ร้านชำมาตรฐาน ร้านและแผงลอย ตามเกณฑ์อาหารสะอาด รสชาติอร่อย (Clean Food Good Taste) สถานที่ผลิตอาหาร GMP/GHP

๓. การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๑ การตรวจสอบ เฝ้าระวัง

เพื่อให้ทราบปัญหาชุมชน เพื่อให้เห็นสถานการณ์ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านต่างๆ เช่น ปัญหาการบริโภคยาชุด ยากลุ่มเสี่ยง ๕ รายการ (ยาแก้ไอที่มีส่วนผสมของ Diphenhydramine หรือ Promethazine หรือ Dextromethorphan ยาสเตียรอยด์ (Steroid) ชนิดเม็ดรับประทาน และยาแก้ปวด Tramadol) การบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากการหลงเชื่อโฆษณา อาหารที่มีสารปนเปื้อนอันตราย สามารถทำได้โดย

- การตรวจแนะนำร้านค้าชำ
- การตรวจสอบโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ถูกต้องทางวิทยุชุมชน หรือสื่ออื่นๆในชุมชน
- การตรวจเฝ้าระวังรถเร่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง
- การทดสอบสารปนเปื้อนด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น
- การสำรวจปัญหาการใช้ยาในชุมชน

๓.๒ การจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น

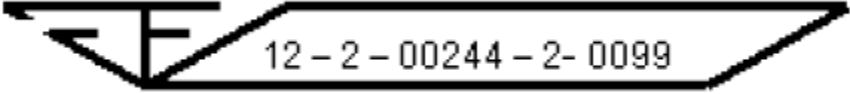
ผลจากการตรวจสอบและเฝ้าระวังเป็นไปได้อย่างดีทั้งความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว นำมาวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ได้แก่ ขนาดของปัญหา ความรุนแรง ความตระหนัก และความยากง่ายในการแก้ปัญหา จากนั้นจึงหาหนทางในการแก้ไขความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

๑. ใช้นโยบาย หรือข้อตกลงของชุมชน
๒. จัดทำโครงการพัฒนา เช่น ร้านชำมาตรฐาน ร้านอาหารมาตรฐาน
๓. เผยแพร่ข้อมูลความรู้ ที่ถูกต้อง
๔. ส่งต่อความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น แก่อำเภอหรือจังหวัด ที่มีศักยภาพมากกว่า

ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพสำหรับรพ.สต.

๑. รู้จักการแบ่งประเภท/การแสดงฉลากของผลิตภัณฑ์
๒. การขออนุญาตผลิต นำเข้า จำหน่าย
๓. การตรวจสอบสถานประกอบการแต่ละประเภท
๔. การตรวจสอบโฆษณาของผลิตภัณฑ์ การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ด้วยชุดทดสอบ
๕. สภาพปัญหาและแนวทางการควบคุมกำกับแต่ละผลิตภัณฑ์
๖. ระบบการรับและจัดการเรื่องร้องเรียน

ตารางแสดงการจัดแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์สุขภาพ แนวทางการแสดงฉลากพร้อมตัวอย่างปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ผลิตภัณฑ์	การแบ่งประเภท	การแสดงฉลาก	ปัญหาที่พบ/การตรวจสอบ/การดำเนินการ
อาหาร	<p>๑. อาหารควบคุมเฉพาะ</p> <p>๒.อาหารกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน</p> <p>๓.อาหารที่ต้องมีฉลาก</p> <p>๔.อาหารทั่วไป</p> <p>มีเลขสารบบอาหาร (อย.)</p>	<p>๑. ชื่อผลิตภัณฑ์และประเภทอาหาร</p> <p>๒. เลขสารบบอาหาร (เครื่องหมาย อย.)</p> <p>๓. ชื่อและที่ตั้งสถานที่ผลิต/แบ่งบรรจุ/นำเข้า</p> <p>๔. ปริมาณสุทธิ</p> <p>๕. ส่วนประกอบสำคัญ (ร้อยละ)</p> <p>๖. แสดงข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร</p> <p>๗.ข้อความเกี่ยวกับการใช้วัตถุเจือปนอาหาร วัตถุกันเสีย (ถ้ามี)</p> <p>๘.วันเดือนและปีที่ผลิต หรือหมดอายุ โดยระบุข้อความ “ผลิต” “หมดอายุ” หรือ “ควรบริโภคก่อน”</p> <p>๙. ข้อความอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น”คำแนะนำในการเก็บรักษา” “คำเตือน”</p> <p>กลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วยเลข๒หลัก หมายถึง จังหวัดที่ตั้งสถานที่ผลิต/นำเข้า เช่น ๑๒ หมายถึง จังหวัดนนทบุรี</p> <p>กลุ่มที่ ๒ ประกอบด้วยเลข๑หลัก หมายถึง สถานะของสถานที่ผลิต/นำเข้า และหน่วยงานผู้อนุญาต</p> <p>๑ = สถานที่ผลิตอาหารที่ อย.เป็นผู้อนุญาต</p> <p>๓ = สถานที่นำเข้า ที่ อย.เป็นผู้อนุญาต</p> <p>๒ = สถานที่ผลิตอาหารที่ สสจ. เป็นผู้อนุญาต</p> <p>๔ = สถานที่นำเข้า ที่ สสจ. เป็นผู้อนุญาต</p> <p>กลุ่มที่ ๓ ประกอบด้วยเลข ๕ หลัก หมายถึง เลขสถานที่ผลิต/นำเข้า ที่ได้รับอนุญาตและปีพ.ศ. ที่อนุญาต โดย ๓ เลขแรก คือลำดับที่ได้รับอนุญาต ๒ เลขหลัง คือปี พ.ศ. ๐๐๒๔๔ หมายถึง ได้รับอนุญาตเลขที่ ๒ ปี ๒๕๔๔</p>	<p>๑. การแสดงฉลากอาหารไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะการแสดงเลขสารบบไม่ถูกต้อง</p> <p>: เก็บตัวอย่าง นำส่ง รพ/ สสจ. ทันที</p> <p>๒. อาหารหมดอายุ</p> <p>: แนะนำผู้จำหน่ายวิธีการสังเกตวันหมดอายุ</p> <p>๓. เก็บรักษาอาหารไม่ถูกต้อง</p> <p>: แนะนำผู้จำหน่ายวิธีการเก็บรักษา</p>

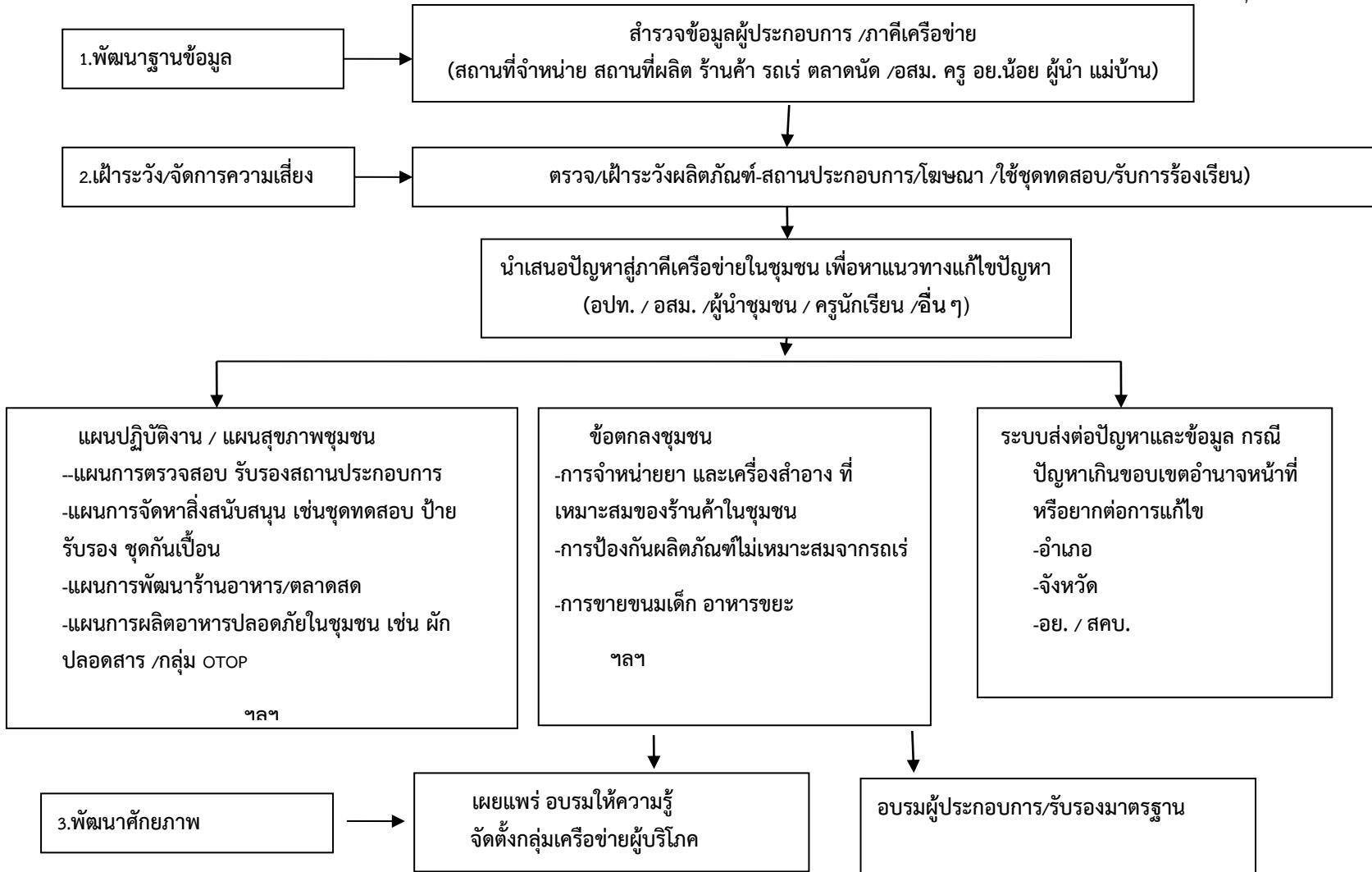
ผลิตภัณฑ์	การแบ่งประเภท	การแสดงฉลาก	ปัญหาที่พบ/การตรวจสอบ/การดำเนินการ
		<p>กลุ่มที่ ๔ ประกอบด้วยเลข ๑ หลัก หมายถึง หน่วยงานที่ออกเลขสารบบ</p> <p>๑ = อย. เป็นผู้ออกเลขสารบบ ๒ = สสจ.เป็นผู้ออกเลขสารบบ ๓ = อาหารส่งออกไม่ขายในไทยจาก อย. ๔ = อาหารส่งออกไม่ขายในไทยจากจังหวัด ๕ = ผ่านอินเทอร์เน็ต จาก อย. ๖ = ผ่านอินเทอร์เน็ต จากจังหวัด</p> <p>กลุ่มที่ ๕ ประกอบด้วยเลข ๔ หลัก หมายถึง ลำดับที่ของอาหารที่ผลิต/นำเข้า ของสถานที่ผลิต/นำเข้านั้น เช่น ๐๐๙๙ คือลำดับที่ ๙๙</p>	
ยา	<p>มี ๒ ประเภทใหญ่ คือ</p> <p>๑. ยาแผนปัจจุบัน ๒. ยาแผนโบราณ</p> <p>ซึ่งแต่ละประเภทยังแบ่งออกได้เป็น</p> <p>๑. ยาอันตราย ๒. ยาควบคุมพิเศษ ๓. ยาใช้ภายนอก ๔. ยาใช้เฉพาะที่ ๕. ยาสามัญประจำบ้าน ๖. ยาสำหรับสัตว์ ๗. ยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ</p> <p>๑-๔,๖,๗ ต้องขออนุญาตจำหน่าย</p>	<p>ทะเบียนยา</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>สูตรยา, รหัสกลุ่มยา, ลำดับเลขทะเบียน/ ปีที่ออก</p> </div> <p>ตัวอย่าง เลขทะเบียน ๑ A ๒๒๕/๒๕๔๔ หรือ Reg.No. ๒B ๒๔๑/๒๕๔๔ อธิบาย ความหมาย สูตรยา แทนด้วย เลข ๑ หมายถึง สูตรยาเดี่ยวเลข ๒ หมายถึง สูตรยาผสม รหัสกลุ่มยา แทนด้วย</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>A ยาสำหรับคน ผลิตในประเทศ แผนปัจจุบัน B ยาสำหรับคน แบ่งบรรจุในประเทศ แผนปัจจุบัน C ยาสำหรับคน นำเข้าจากต่างประเทศ แผนปัจจุบัน G ยาสำหรับคน ผลิตในประเทศ แผนโบราณ K ยาสำหรับคน นำเข้าจากต่างประเทศ แผนโบราณ</p> </div>	<p>๑.ร้านชำ จำหน่ายยาได้เฉพาะยาสามัญประจำบ้านโดยดูฉลากระบุยาสามัญประจำบ้านเท่านั้นไม่ถูกต้อง เหมาะสม : แนะนำให้ปฏิบัติตามกฎหมาย จัดทำข้อตกลงในชุมชน ตรวจสอบติดตามอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>กรณีพบยาชุด : ให้หยุดจำหน่ายโดยทันที พบซ้ำครั้งที่ ๒ ตักเตือน พบซ้ำครั้งที่ ๓ แจ้งเภสัชกร รพ./สสจ.</p> <p>๒. ยาหมดอายุ ยาไม่มีทะเบียนยา : ให้กำจัดยาโดยทันที</p> <p>๓.รถเร่ขายยา : กรณียาสามัญประจำบ้าน จำหน่ายได้แต่ห้ามโฆษณาสรรพคุณ บอกได้เฉพาะชื่อยา</p>

ผลิตภัณฑ์	การแบ่งประเภท	การแสดงฉลาก	ปัญหาที่พบ/การตรวจสอบ/การดำเนินการ
	<p><u>ประเภทใบอนุญาต</u></p> <p>๑.ชายยาแผนปัจจุบัน</p> <p>๒.ชายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยา บรรจุน้ำหนักที่มีไซยาไนด์หรือ ยาควบคุมพิเศษ</p> <p>๓.ชายส่งยาแผนปัจจุบัน</p> <p>๔. ชายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยา บรรจุน้ำหนักสำหรับสัตว์</p> <p>๕.ชายยาแผนโบราณ</p>	<div style="border: 2px solid red; padding: 5px;"> <p>D ยาสำหรับสัตว์ ผลิตในประเทศ แผนปัจจุบัน</p> <p>E ยาสำหรับสัตว์ แบ่งบรรจุในประเทศ แผนปัจจุบัน</p> <p>F ยาสำหรับสัตว์ นำเข้าจากต่างประเทศ แผนปัจจุบัน</p> <p>L ยาสำหรับสัตว์ ผลิตในประเทศ แผนโบราณ</p> </div>	<p>:นอกเหนือจากยาสามัญประจำบ้าน แจ็ง ไม่ให้จำหน่าย</p> <p>:พบการกระทำความผิดแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในพื้นที่</p> <p>๔.ยาแผนโบราณผสมสเตียรอยด์</p> <p>: เก็บตัวอย่างที่ไม่มีฉลากยา ตรวจสอบด้วยชุด ทดสอบ แล้วแจ้ง รพ/สสจ</p> <p>: ประเภทน้ำ ถ้าพบตกตะกอนขาวที่ก้นขวด ให้ส่งสียผสมสเตียรอยด์ ควรตรวจด้วยชุด ทดสอบ</p> <p>: ให้สังเกตฉลากของยาแผนโบราณ หากขอ อนุญาตผลิต ต้องมีเลขทะเบียนผลิตภัณฑ์ยา แผนโบราณที่ขึ้นต้นด้วย G K L และมีชื่อ ที่ อยู่ผู้ผลิตชัดเจน โดยสรรพคุณต้องไม่ระบุ รักษาโรคได้แบบครอบจักรวาล</p>
เครื่องสำอาง	<p>เครื่องสำอางควบคุม</p> <p>ผู้ผลิต/นำเข้า ต้องจดแจ้งกับ อย. และ สสจ.ก่อนจำหน่ายได้</p>	<p>ฉลากภาษาไทย ประกอบด้วย</p> <p>๑.ชื่อเครื่องสำอางและชื่อการค้า</p> <p>๒.ประเภทหรือชนิดของเครื่องสำอาง</p> <p>๓.ส่วนประกอบ</p> <p>๔.วิธีใช้</p> <p>๕.ชื่อที่ตั้งผู้ผลิตหรือนำเข้า</p> <p>๖.เดือนปีที่ผลิต</p> <p>๗.เดือนปีที่หมดอายุ (กรณีมีอายุการใช้น้อยกว่า๓๐เดือน)</p> <p>๘.เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต</p> <p>๙.คำเตือน (ถ้ามี)</p> <p>๑๐.ปริมาณสุทธิ</p> <p>๑๑. เลขที่ใบรับแจ้ง (กฎหมายมีผลบังคับใช้ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔)</p>	/

ผลิตภัณฑ์	การแบ่งประเภท	การแสดงฉลาก	ปัญหาที่พบ/การตรวจสอบ/การดำเนินการ
		<p>เป็นเลข ๑๐ หลัก</p> <p>xx-y-zzAAAAA</p> <p>xx หมายถึง จดแจ้งที่ได้ เช่น 10 หมายถึง กรุงเทพฯ 12 หมายถึง นนทบุรี</p> <p>y หมายถึง ผลิต/นำเข้า เช่น 1 หมายถึง ผลิต / 2 หมายถึง นำเข้า / 3 หมายถึง ผลิตเฉพาะเพื่อการส่งออก</p> <p>zz หมายถึง ปีพ.ศ. ที่ออกใบรับแจ้ง</p> <p>AAAAA หมายถึง ลำดับที่ออกใบรับแจ้งในปี พ.ศ. นั้น</p> <p>ปัจจุบันเลขที่จดแจ้ง มีทั้งเลข ๑๐ หลักและ ๑๓ หลักแล้ว เนื่องจากปัจจุบัน เครื่องสำอางไทยมีแนวโน้มจะเพิ่มปริมาณการจดทะเบียนตำรับสูตรมากขึ้น และมีผู้สนใจเป็นเจ้าของแบรนด์เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการขอเลขที่จดแจ้งระบบเดิมจะใช้ระยะเวลานาน จึงส่งผลให้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พัฒนา ระบบเครื่องสำอาง เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นขอเลขจดแจ้งได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องด้วยการจดแจ้งผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านระบบจดแจ้งอัตโนมัติ (E-submission) จะทำให้แนวโน้มเลขที่จดแจ้งเครื่องสำอางมีมากขึ้น ดังนั้น “เลขที่ใบรับจดแจ้งผ่านระบบนี้จะเป็นตัวเลข ๑๓ หลัก เริ่มตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป</p>	

แผนผัง ขอบเขตงานและแนวทางการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

(ขอขอบคุณ ตัวอย่างจากเครือข่ายอำเภอบ้านนาสาร)

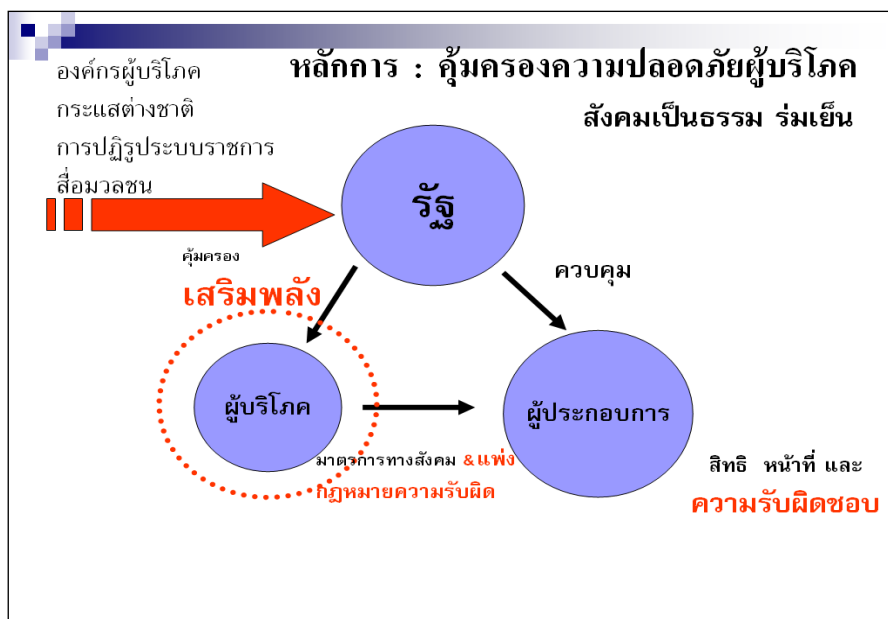
ขอบเขตการให้คำแนะนำและรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ของศูนย์คุ้มครองบริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ

ประเด็นการให้คำแนะนำและรับเรื่องร้องเรียน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ได้รับอันตรายจากการบริโภคหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ** ทั้งๆ ที่ปฏิบัติตามวิธีใช้ คำแนะนำ หรือข้อควรระวัง	<p>๑. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สายด่วน อย. ๑๕๕๖ ๐ ๒๕๙๐ ๗๓๕๔-๕ อีเมล complain@fda.moph.go.th ตู้ ปณ. ๕๒ ปณจ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐</p> <p>๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานีแจ้งที่ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ ๐๗๗-๒๘๓๗๐๓</p> <p>๓. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/รพ.สต.ในพื้นที่</p>
พบเห็นสถานที่ผลิตอาหารที่ดูแล้วน่าจะไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค	
พบโฆษณาโอ้อวด หลอกหลวง หรือทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ	
พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ที่เห็นชัดเจน เช่น ไม่แสดงฉลากภาษาไทย แสดงฉลากไม่ครบถ้วน	
พบการผลิต นำเข้า หรือ ขยายยา และวัตถุเสพติด โดยไม่ได้รับอนุญาต	
พบการผลิต นำเข้า หรือขยาย ผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ปลอม	
พบการผลิต หรือ ขยายผลิตภัณฑ์ห้ามหรือมีสารห้ามใช้ เช่น ยาชุด ครีมทาผิวที่มีไฮโดรควิโนน หรืออาหารผสมบอแรกซ์	<p>๑. กทม. แจ้งที่กรุงเทพมหานคร ๑๕๕๕</p> <p>๒. สุราษฎร์ธานี แจ้งที่งานอาชีวอนามัยและ สิ่งแวดล้อม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี</p>
ร้องเรียนกรณีสถานที่ปรุงหรือจำหน่ายอาหารสด อาหารพร้อมบริโภค อาทิในร้านค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ปั้มน้ำมัน	
ร้องเรียนกรณีได้รับความเดือดร้อนจากเพื่อนบ้าน/สิ่งแวดล้อม เพื่อนบ้านเสียงดัง หรือ โรงงานทิ้งขยะส่งกลิ่น	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
พบเห็นการขายตรงสินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต	๑๑๖๖
ถูกหลอกให้ซื้อเครื่องกรองน้ำ เครื่องทำน้ำแข็ง ตู้เย็น โทรทัศน์ บ้านจัดสรรไม่ได้คุณภาพ	กรมการค้าภายใน โทรศัพท์ ๑๕๖๙
สินค้าราคาแพง (ในที่นี้รวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์สุขภาพ**ด้วย)	กองช่างตวงวัด กระทรวงพาณิชย์ ๑๕๖๙
ซื้ออาหารแล้วถูกโกงตาชั่ง	แพทยสภา ๐ ๒๕๙๐ ๑๘๘๑
พบแพทย์ไม่มีจรรยาบรรณหลอกหลวงทำให้ได้รับอันตราย แพทย์สั่งจ่ายยาผิดประเภทไม่ตรงกับโรค	กองการประกอบโรคศิลป์ ๐๒ ๕๙๐ ๑๓๓๗-๘
สงสัยว่าคลินิกที่ให้การรักษาเป็นคลินิกเถื่อน	สำนักงานประกันสังคม ๑๕๐๖
ร้องเรียนเกี่ยวกับประกันสังคม	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ๑๓๓๐
ร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค	
หมายเหตุ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เครื่องมือแพทย์ และวัตถุเสพติด	

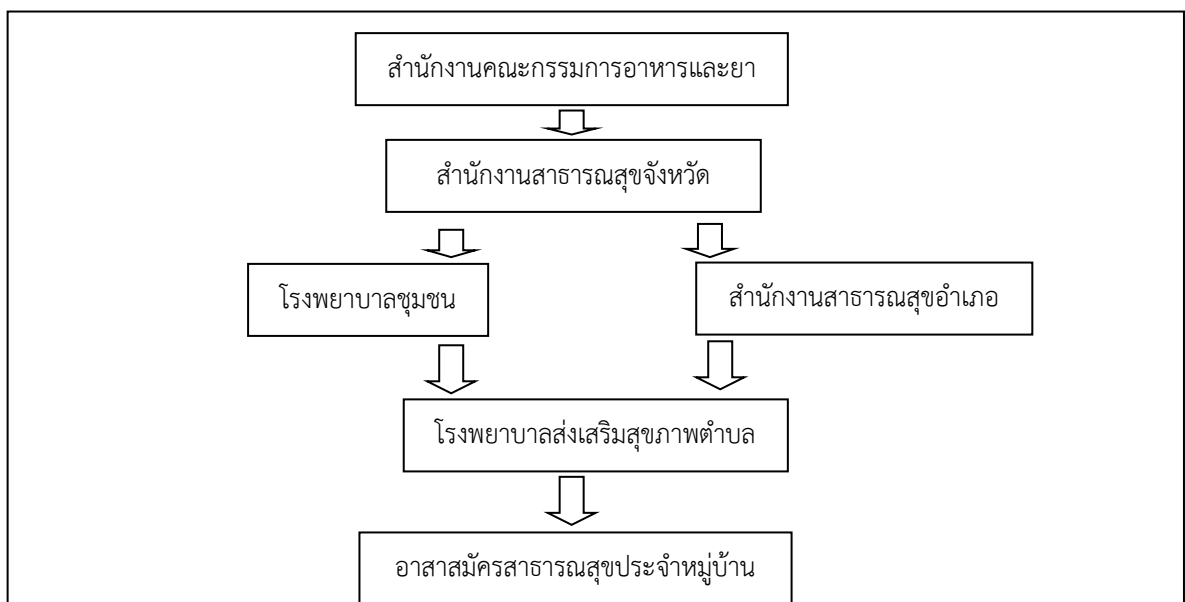
**แนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ
สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)**

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ยา อาหาร เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน หากใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสมอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ ดังนั้นจึงมีหน่วยงานหลักที่ดูแลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพคือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือ อย. และ หน่วยงานในระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จด้วยองค์กรเพียงองค์กรเดียว ดังนั้นเราจึงมี ๓ ภาครหลักที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้บริโภค และผู้ประกอบการซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันดังภาพ

ในส่วนของภาครัฐที่ทำหน้าที่ดูแลคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพมีเครือข่ายการทำงานเชื่อมโยงกันหลายภาคส่วนดังแสดงในภาพนี้

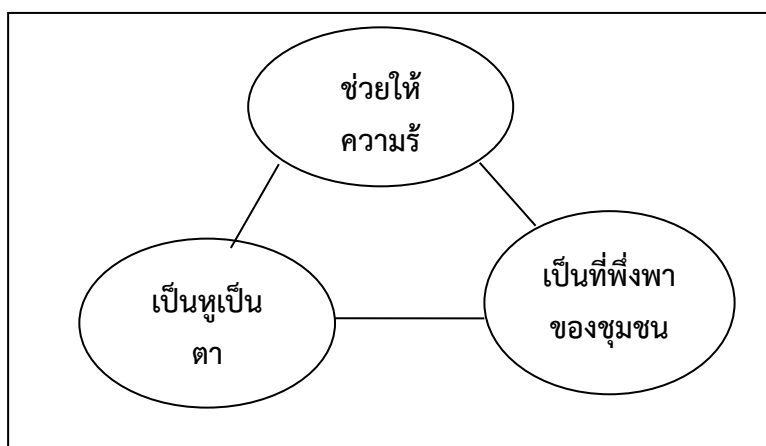
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นแบบอย่างการดูแลสุขภาพตนเองและชุมชน จึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคประสบความสำเร็จ ด้วยความโดดเด่นจากการเป็นคนในพื้นที่ ซึ่งสามารถให้ความรู้ และเป็นหูเป็นตา เฝ้าระวังความปลอดภัยให้กับชุมชน เป็นแกนนำซึ่งสามารถก่อให้เกิดพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง โดยยึดถือหลักการที่ว่า ทุกคนต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองตนเองเป็นอันดับแรก และร่วมมือกับเครือข่าย กำหนดมาตรการทางสังคม เพื่อลด ขจัด และป้องกันปัญหาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพได้

การเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ยา อาหาร เครื่องสำอาง ฯลฯ) ให้ปลอดภัย

ให้ยึดตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ๓ ข้อได้แก่

- ๑) มีความพอเพียง/พอประมาณ อย่าอยากได้โดยไม่จำเป็น
- ๒) มีเหตุมีผล อย่าหลงเชื่อง่าย/อย่าเชื่อโฆษณาโอ้อวดเกินจริง
- ๓) มีภูมิคุ้มกัน ต้องมีความรู้/ศึกษาความรู้เพิ่มเติม/ถามผู้รู้

บทบาทของอสม.ในการคุ้มครองผู้บริโภค ๓ ข้อ ได้แก่ ให้ความรู้ เป็นหูเป็นตา และเป็นที่พึ่งพาของชุมชน

๑. ช่วยให้ความรู้

ให้คนในชุมชนสามารถเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รู้จักปฏิเสธผลิตภัณฑ์ที่เสี่ยงมีอันตราย ดังนี้

- 1) ผลิตภัณฑ์อาหาร ๒) ผลิตภัณฑ์ยา ๓) ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
- ๔) ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ ๕) ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน

๒. เป็นหูเป็นตา

อสม. สามารถช่วยเป็นหูเป็นตา หากพบเห็นการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยการโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง โดยเฉพาะในรูปแบบขายตรง หรือจากสื่อในชุมชนทั้งวิทยุชุมชนโทรทัศน์ดาวเทียม และเคเบิลท้องถิ่น อสม. สามารถให้คำแนะนำ ตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือรับเรื่องร้องเรียน และแจ้งต่อไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือแจ้งได้ที่สายด่วน อย. ๑๕๕๖

๓. เป็นที่พึ่งพาของชุมชน

- ให้คำแนะนำการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง อสม. ไม่สนับสนุนให้คนในชุมชนขายผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ควรสร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกกฎหมาย และอันตรายหรือ โทษจากการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- สนับสนุนกิจกรรม อย.น้อย (นักเรียนแกนนำที่ดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพ ยา อาหาร เครื่องสำอาง ฯลฯ ในโรงเรียน) และร่วมกันเฝ้าระวังไม่ให้มีผลิตภัณฑ์สุขภาพผิดกฎหมายในชุมชน
- การสร้างเครือข่ายในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ
- รับเรื่องร้องเรียนเพื่อส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังนี้

ประเด็นการให้คำแนะนำและรับเรื่องร้องเรียน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ได้รับอันตรายจากการบริโภคหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เครื่องมือแพทย์ และ วัตถุเสพติด) ทั้งๆ ที่ได้ปฏิบัติตามวิธีใช้ คำแนะนำ หรือข้อควรระวัง	๑. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สายด่วน อย. ๑๕๕๖ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๙๐ ๗๓๕๔-๕ อีเมล complain@fda.moph.go.th ตู้ ปณ. ๕๒ ปณจ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
พบเห็นสถานที่ผลิตอาหารที่ดูแล้วน่าจะไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค	
พบโฆษณาโอ้อวด หลอกหลวง/ทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ**	
พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ที่เห็นชัดเจน เช่น ไม่แสดงฉลากภาษาไทย แสดงฉลากไม่ครบถ้วน	
พบการผลิต นำเข้า หรือขายยา และวัตถุเสพติด โดยไม่ได้รับอนุญาต	
พบการผลิต นำเข้า หรือขาย ผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ปลอม	๒. สุราษฎร์ธานี แจ้งที่ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ๐๗๗-๒๘๓๗๐๓ หรือที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
พบการผลิต หรือ ขายผลิตภัณฑ์ห้ามหรือมีสารห้ามใช้ เช่น ยาชุด ครีมทาฝ้ามีไฮโดรควิโนน หรืออาหารผสมบอแรกซ์	
ร้องเรียนกรณีสถานที่ปรุงหรือจำหน่ายอาหารสด อาหารพร้อมบริโภค อาทิในร้านค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ปิมน้ำมัน	
ร้องเรียนกรณีได้รับความเดือดร้อนจากเพื่อนบ้าน/สิ่งแวดล้อม เพื่อนบ้านเสียงดัง หรือ โรงงานทิ้งขยะส่งกลิ่น	
พบเห็นการขายตรงสินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต	
ซื้อเครื่องกรองน้ำ เครื่องทำน้ำแข็ง โทรทัศน์ บ้านจัดสรรไม่ได้คุณภาพ	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) โทรศัพท์ ๑๑๖๖
สินค้าราคาแพง (ในที่นี้รวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์สุขภาพ**ด้วย)	
ซื้ออาหารแล้วถูกโกงตาชั่ง	กองช่างตวงวัด กระทรวงพาณิชย์ ๑๕๖๙
พบแพทย์ไม่มีจรรยาบรรณหลอกหลวงทำให้คนไข้ได้รับอันตราย แพทย์สั่งจ่ายยาผิดประเภทไม่ตรงกับโรคที่เป็น	แพทยสภา โทรศัพท์ ๐ ๒๕๙๐ ๑๘๘๑ และ ๐ ๒๕๙๐ ๑๘๘๖
สงสัยว่าคลินิกที่ให้การรักษาเป็นคลินิกเถื่อน	กองการประกอบโรคศิลปะ โทรศัพท์ ๐๒ ๕๙๐ ๑๓๓๗-๘
ร้องเรียนเกี่ยวกับประกันสังคม	สำนักงานประกันสังคม หมายเลข ๑๕๐๖
ร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โทร ๑๓๓๐

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมเหตุสมผลและการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชุมชน

๑. การใช้ยาสมเหตุสมผล

ประเทศไทยมีปัญหาเชื้อมีปัญหาเชื้อดื้อยาจากการบริโภคยาปฏิชีวนะโดยไม่จำเป็น ดังนั้นประชาชนควรมีความรู้ในการใช้ยา ทั้งนี้การเข้ารับบริการในหน่วยบริการสาธารณสุข มี ๓ โรคหลักที่ไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ ดังนี้

โรคที่สามารถหายเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งยาปฏิชีวนะมีทั้งหมด ๓ โรคด้วยกันคือ

๑. ท้องเสีย ซึ่ง ๙๙% เกิดจากเชื้อไวรัส หรืออาหารเป็นพิษ เพียงต้มน้ำเกลือแร่ก็หายได้ เพียงแต่ต้องจำกัดการรับประทานอาหาร หลีกเลี่ยงอาหารแข็งและนม แล้วรับประทานผงเกลือแร่และน้ำ เพื่อทดแทนน้ำและเกลือแร่ที่สูญเสียไป นอกจากนี้ หากอุจจาระมีมูกเลือดปน และอาการท้องเสียไม่ดีขึ้นใน ๒๔ ชั่วโมง ควรไปพบแพทย์

ซึ่งกลุ่มที่ท้องเสียมีการถ่ายเหลวและมีมูกเลือดปน มีไข้ ตรวจพบเม็ดเลือดขาวและเม็ดเลือดแดงในอุจจาระ กลุ่มนี้จึงจะเกิดจากเชื้อแบคทีเรียหรือเชื้ออะมีบ่า หรือที่มักวินิจฉัยกันว่าเป็นโรคบิด ต้องกินยาฆ่าเชื้อ แต่ควรจะไปพบแพทย์ก่อนที่จะซื้อมารับประทานเอง เพราะจากข้อมูลทางสถิติโดยกรมควบคุมโรคได้รับรายงานจากสถานพยาบาลต่างๆ ในปี ๒๕๕๐ พบว่า ผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงมี ๑,๔๓๓,๒๓๐ ราย มีผู้ป่วยเพียง ๑๙,๐๒๖ รายที่เข้าข่ายโรคบิด จึงมีผู้ป่วยที่ควรกินยาปฏิชีวนะเพียง ๑.๓% เท่านั้น

๒. หวัด-เจ็บคอ มากกว่า ๘๐% เกิดจากเชื้อไวรัส การพักผ่อนและทำร่างกายให้อบอุ่น ช่วยทำให้ภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายแข็งแรง กำจัดไวรัสได้เร็วขึ้น จึงหายป่วยเร็วขึ้น

๓. แผลเลือดออก โดยเกิดจากมีตบาด แผลถลอก ถ้าทำความสะอาดอย่างถูกวิธีและป้องกันไม่ให้แผลโดนน้ำ แผลก็จะหายเองได้

ทั้ง ๓ โรคที่เป็นโรคที่เกิดขึ้นได้บ่อย จึงไม่จำเป็นต้องกินยาปฏิชีวนะเพื่อช่วยให้หายเร็วขึ้นแต่อย่างใด เพราะนอกจากจะไม่ช่วยแล้วยังเป็นการสิ้นเปลืองและเพิ่มความเสี่ยงต่อการดื้อยาด้วย ดังนั้น ก่อนใช้ยาปฏิชีวนะควรปรึกษาแพทย์ก่อนว่าโรคที่เป็นนั้นจำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะหรือไม่

๒. ปัญหาผลิตภัณฑ์อาหาร

- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร น้ำสมุนไพรที่โฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ว่ามีสรรพคุณในการรักษาโรคเบาหวาน มะเร็ง เอ็ดส์ ความดัน ฯลฯ แอบอ้างสรรพคุณเป็นยา ทั้งๆ เป็นอาหารที่ไม่มีผลรักษาโรค
- อาหาร เครื่องดื่ม กาแฟที่อ้างสรรพคุณ ลดน้ำหนัก เสริมสมรรถภาพทางเพศ บำรุงผิวสวย หน้าใส
- ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่จำหน่ายราคาแพง
- อาหารที่ผลิตโดยสถานที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีเลขสารบบอาหาร (เลข อย.)
- อาหารเป็นพิษ.โรคใกล้ตัวต้องระวัง เลือกซื้อ น้ำดื่ม น้ำแข็ง ไอศกรีมที่สะอาด
- อาหารที่มีสารปนเปื้อน เช่น บอแรกซ์ (ลูกชิ้น หมูยอ) ฟอรัมาลิน (ปลาหมึกกรอบ เครื่องในวัว) ยาฆ่าแมลง (ผักสด ปลาแห้ง)
- อาหารที่จำหน่ายโดยสถานที่ปรุง ร้านอาหาร แผงลอยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ
- การเลือกซื้อน้ำดื่มจากตู้หยอดเหรียญ ต้องตรวจสอบความสะอาดใบอนุญาตประกอบกิจการไว้ที่ตู้ให้เห็นชัดเจน ควรเลือกตู้ที่ตั้งห่างไกลจากท่อระบายน้ำตลาดสด แหล่งขยะ ปลอดสัตว์นำโรค อย่างหนู แมลงวัน แมลงสาบ ตู้ยกสูงจากพื้นอย่างน้อย ๑๐ ซม. สภาพตู้น้ำสะอาด ไม่มีฝุ่นจับหนา ไม่ผุกร่อน ร้วซึม เป็นสนิม สิ่งสำคัญที่จะต้องตรวจสอบคือควรมีการแสดงการจดบันทึก วัน เดือน ปี ที่เปลี่ยนไส้กรองทุกครั้ง มีการแสดงวัน เดือน ปี ตรวจสอบคุณภาพน้ำ และมีค่าเตือนตัวอักษรสีแดงบนพื้นสีขาว ระบุว่า "ระวังอันตราย หากไม่ตรวจสอบวัน เดือน ปี ที่เปลี่ยนไส้กรองและตรวจสอบคุณภาพ ห้องจ่ายน้ำไม่มีคราบสกปรก ตะไคร่ น้ำ หรือน้ำขัง สภาพฝาปิดห้องจ่ายน้ำไม่ชำรุดแตกหัก และหัวจ่ายน้ำไม่มีคราบตะไคร่น้ำหรือสนิมจับ และควรล้างภาชนะให้สะอาดก่อนบรรจุน้ำ ขณะรองน้ำภาชนะไม่จ่อติดหัวจ่าย ที่สำคัญคือ น้ำดื่มที่ได้ต้องใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรสชาติ

รู้ไว้...ปลอดภัย เรื่องอาหาร ต้องดู ๓ ป.

👉 **ปลอดภัย** – อ่านฉลากก่อนซื้อ เลือกซื้ออาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย ดูสภาพอาหาร และวันหมดอายุก่อนบริโภคทุกครั้ง

👉 **ประโยชน์** – เลือกซื้ออาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการตามที่ร่างกายต้องการ (ลดหวาน มัน เค็ม)

👉 **ประหยัด** – เลือกซื้อตามฤดูกาลจะได้อาหารคุณภาพดี ราคาถูก

อย่าเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมโดยหลงเชื่อการโฆษณา เพราะอาจได้รับอันตรายจากการลักลอบใส่ยาแผนปัจจุบัน หรือสารเคมีที่เป็นอันตราย เช่น ยาลดความอ้วน ยาเสริมสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น

อ่านฉลากก่อนซื้อ

1 ชื่ออาหาร: คุกกี้พีรีเมียอัลมอนต์ (ตรา เอส แอนด์ พี) Premium Almond Cookies (S&P Brand)

2 เลขสารบบอาหาร: 11-2-09747-2-0054

3 ชื่อและที่ตั้งสถานที่ผลิต: บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ : 2034/100-107 อาคารอิตัลไทยทาวเวอร์ ชั้นที่ 23-24 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310 โทร.0-2785-4000 • บริการจัดส่ง 1344 • www.snpfood.com S&P SYNDICATE PUBLIC CO., LTD Head Office : 2034/100-107 Itai Thai Tower 23rd-24th Floor New Petchburi Rd., Bangkok, Huaykwang, Bangkok 10310 Tel.0-2785-4000 • Delivery 1344 • www.snpfood.com

4 ปริมาณ: น้ำหนักสุทธิ 150 กรัม

5 ส่วนประกอบ: แป้งสาลี Wheat Flour 35% น้ำตาล Sugar 28% เนยสด Butter 15% อัลมอนต์ Almond 14% ไข่ไก่ Egg 4.5% เนยขาว Shortening 2.5% เกลือเสริมไอโอดีน Iodized Salt 0.4%

6 ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร: มีแป้งสาลี, ไข่, ถั่ว, ผลิตภัณฑ์จากนม

7 วัตถุเจือปนอาหาร: สารช่วยให้ฟู Raising agent : INS 500(ii), INS 450(i), INS 341 สารป้องกันการเกิดออกซิเดชัน Antioxidant : INS 307b แต่งกลิ่นเลียนธรรมชาติ Natural Identical Flavor Added

8 วันเดือนปีที่ผลิต/หมดอายุ: ผลิต 28-12-15 หมดอายุ 28-06-16 BL530137

9 คำเตือน: บริโภคแต่น้อยและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

Barcode: 8 850231 049420
Product of Thailand © S&P 2016

๓. ปัญหาผลิตภัณฑ์ยา

- ยาชุด อาจทำให้เกิดการหลอนประสาทจากการปลอมปนวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือเกิดอาการไตวาย ซึ่คจากการปลอมปนยา สเตียรอยด์
- ยาเสื่อมคุณภาพ (สีเปลี่ยน ตกตะกอน) รับประทานแล้วอาจไม่ได้ผลในการรักษา หรือเกิดพิษจากยา
- ยาลูกกลอน ยาแผนโบราณที่ไม่มีทะเบียนอาจแฝงสเตียรอยด์ เกิดไตวาย ปลอมปนวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เกิดอาการประสาทหลอน
- ยาสมุนไพรต้ม (ยาหม้อ) ควรพิจารณาเลือกรับยาภายหลังรับการตรวจจากแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการภาครัฐหรือคลินิกแพทย์แผนไทยที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันอันตรายจากการปลอมปน
- ยาฆ่าเชื้อ (มักเรียกกันว่ายาแก้แก็กเสบ) ใช้พรีาเพรีอ....อันตราย
- โฆษณายาลวงโลก อ้างรักษา เบาหวาน มะเร็ง หัวใจ โรคร้ายแรงได้
- การโฆษณาขายยาอันตรายทาง social media/line/facebook

รู้ไว้...ปลอดภัย...เรื่องยา

✎ ควรปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนใช้ยา และควรอ่านวิธีใช้ยาให้เข้าใจ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อย่าซื้อยาจากแหล่งที่ผิดกฎหมาย เช่น ซื้อยาตามอินเทอร์เน็ต หรือซื้อยาจากผู้ที่ไม่มีความรู้ เพราะนอกจากจะไม่หายแล้ว อาการป่วยยังอาจลุกลามมากขึ้น และยังมีเสี่ยงต่อการได้รับยาเสื่อมคุณภาพ ยาปลอม ยาที่ไม่มีเลขทะเบียนตำรับยา กรณียาแผนโบราณควรสังเกตเลขทะเบียนยาที่ได้รับอนุญาตจาก อย. และไม่ควรซื้อยาจากตลาดนัด หาบเร่ รถเร่ แผงลอย เพราะอาจเสี่ยงที่จะได้รับยาที่ผสมสเตียรอยด์

ตามพรบ.ยา พ.ศ.2510
ยาแบ่งได้หลายประเภท หลักๆ
 ได้แก่ ยาสมุนไพร ยาแผนโบราณ ยาแผนปัจจุบัน

สถานที่ตั้งแหล่ง :
 ร้านค้าทั่วไป ร้านชำ

ชกสมุนไพร

ยาแผนโบราณ

สถานที่ตั้งแหล่ง :
 เฉพาะในร้านขายยาที่ได้รับอนุญาต
 เฉพาะวันที่เป็นยาสามัญประจำบ้าน
 ขายได้ทั่วไป

ยาแผนปัจจุบัน

สถานที่ตั้งแหล่ง :
 เฉพาะในร้านขายยาที่ได้รับอนุญาต
 เฉพาะวันที่เป็นยาสามัญประจำบ้าน
 ขายได้ทั่วไป

รู้ได้อย่างไรว่าเป็นยาสามัญประจำบ้านหรือไม่
 บนฉลากมีคำว่า **"ยาสามัญประจำบ้าน"**

ตัวอย่างยาสามัญประจำบ้าน

พริกแกงแฉะ
 ยาลูกอม
 ยารักษาแผล
 ยารักษาหวัด
 ยาพาราเซตามอล
 ยาแก้ไอ

วิธีการเลือกซื้อ

ลักษณะทรงกายภาพ ดี กลิ่น รส ความสะอาด
 มีเอกสารครบถ้วน ชื่อยา ส่วนประกอบ ชอม่่งใช้
 ภัยเตือน เมื่อรับประทานได้รับยาชนิดต้องคุณภาพ
 ดีกลิ่น รส คมฉิม **ต้องเคลือบหมัดอยู่ทุกครั้ง**

เมื่อลงทะเบียนตำรับยา

ทะเบียนตำรับยาเลขที่ G xx/xxxx

Exp. Date / Validity
 ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้
 ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้
 ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้ ใช้ใช้

วันหมดอายุ

๔. ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

- เครื่องสำอางไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีรายละเอียดส่วนประกอบ สถานที่ผลิต
- เครื่องสำอางใช้แล้วเห็นผลขาว ใส เนียนทันที อาจทำให้เกิดฝ้าถาวร จากสารห้ามใช้
- โฆษณาครีมเสริมหน้าอก นวดกระชับสัดส่วน ครีมเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ

รู้ไว้...ปลอดภัย เรื่องเครื่องสำอาง เคล็ดลับ ๒ ซ.

✋ ซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เพราะหากเกิดปัญหาสามารถติดต่อผู้รับผิดชอบได้

✋ ซื้อที่มีฉลากภาษาไทย ระบุรายละเอียดครบถ้วน ได้แก่ ชื่อและประเภทผลิตภัณฑ์ ชื่อสารทุกชนิด ชื่อที่ตั้งผู้ผลิต ผู้นำเข้า ปริมาณสุทธิ ครั้งที่ผลิต เดือนปีที่ผลิต คำเตือน (ถ้ามี)

มีฉะนั้น อาจได้เครื่องสำอางที่มีสารห้ามใช้ ได้แก่ ไฮโดรควิโนน สารประกอบของปรอท และกรดเรทินอยิก หรือกรดวิตามินเอ ทำให้ผิวหนังได้รับอันตรายได้ ยิ่งกรณีมีสารประกอบของปรอทเป็นส่วนผสม อาจทำให้เกิดภาวะพิษสภาวะและไตอักเสบได้ ดังนั้นควรหลีกเลี่ยงเครื่องสำอางหน้าขาว รักษาฝ้าที่รักษาได้ผลทันทีอย่างรวดเร็ว และสามารถติดตามข้อมูลต่อเนื่องได้ที่ www.fda.moph.go.th กองเครื่องสำอาง

๕. ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์

- เครื่องนวดไฟฟ้า เตียงนวดไฟฟ้าผ่อนคลายกล้ามเนื้อซี่ไม้อวดอ้างรักษาโรคได้
- เตือนภัยใส่คอนแทคเลนส์ตาโตเสี่ยงติดเชื้อตาบอด
- เข็มขัดกระชับสัดส่วนโฆษณาเกินจริงที่แท้แค่ผ่อนคลายกล้ามเนื้อและเพิ่มการไหลเวียนเลือด
- ชุดลดความอ้วน กระชับสัดส่วน ราคาแพง โฆษณาอื้ออวด
- ลวดดัดฟันแฟชั่นเสี่ยงติดเชื้อ ไตวายอันตรายถึงชีวิต

รู้ไว้...ปลอดภัย เรื่องเครื่องมือแพทย์

อ่านฉลากและเชื่อสรรพคุณที่ระบุบนฉลากเท่านั้น อย่าหลงเชื่อการโฆษณาอื้ออวดที่อ้างว่าช่วยรักษาสารพัดโรค เช่น เตียง/เก้าอี้ไฟฟ้าสถิต

๖. ปัญหาผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย

- วัตถุอันตราย (น้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างห้องน้ำ น้ำยากำจัดปลวก) ใช้เป็น ปลอดภัย
- จ้างกำจัดปลวก ต้องดูให้ดีหลีกเลี่ยงบริษัทเถื่อน

รู้ไว้...ปลอดภัย เรื่องวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน

ใช้วัตถุอันตรายที่ขออนุญาต อย. ถูกต้อง และอ่านฉลากผลิตภัณฑ์หรือใบแทรกให้เข้าใจก่อนการใช้ เพื่อความปลอดภัยซึ่งข้อความบนฉลากจะมีคำแนะนำวิธีการใช้ การเก็บรักษา คำเตือน และการแก้พิษเบื้องต้น

สรุป บทบาทหน้าที่ของสม.กับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ

ภารกิจ	กิจกรรม
๑. ช่วยให้ความรู้	๑. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จัก และเข้าถึงองค์ความรู้ที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ๒. ร่วมรณรงค์ “อย่าหลงเชื่อง่าย” ให้ประชาชนเลือกซื้อยา อาหาร เครื่องสำอาง ฯลฯ ให้ปลอดภัย ๓. ให้ความรู้ให้ประชาชนเลือกบริโภคอาหารปรุงสำเร็จจากร้านอาหาร แผงลอยที่ได้มาตรฐานร้านอาหารสะอาด รสชาติอร่อย ๔. ให้ความรู้ประชาชนให้มีการปลูกและใช้สมุนไพรพื้นบ้านเพื่อการพึ่งตนเอง รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นในการรับบริการด้านแพทย์แผนไทยที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
๒. ช่วยเป็นหูเป็นตา	๑. ฝ้าระวังการขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่นรถเร่ หรือในร้านชำ ๒. ฝ้าระวังอาหาร เครื่องสำอาง ฯลฯ ที่ไม่ได้มาตรฐานจากสถานที่ผลิตเถื่อน ๓. ฝ้าระวังการโฆษณาโอ้อวดเกินจริง กาแฝดความอ้วน น้ำสมุนไพรรักษาโรค ทางสื่อวิทยุชุมชน กรณีพบแจ้งต่อเจ้าหน้าที่
๓. ช่วยเป็นที่พึ่งพาของชุมชน	๑. ให้คำแนะนำการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง ไม่สนับสนุนให้คนในชุมชนขายหรือโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย ๒. รับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากประชาชนในพื้นที่เพื่อส่งต่อเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๓. สร้างเครือข่ายในพื้นที่ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ ช่วยกันฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบปัญหาและแจ้งต่อคนในครัวเรือน ๔. สนับสนุนกิจกรรมลดน้อยตรวจเกลือไอโอดีน ตรวจฉลากยา อาหารในชุมชน ๕. รณรงค์ให้ ร้านอาหาร แผงลอย พัฒนาผ่านมาตรฐานร้านอาหารสะอาด รสชาติอร่อยตรวจฝ้าระวังสารปนเปื้อนในชุมชน ๖. ตรวจเกลือไอโอดีนในครัวเรือน ร้านอาหาร ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน สถานที่ผลิต และสถานที่จำหน่าย

การรักษาโรคติดเชื้อที่ระบบการหายใจช่วงบนด้วยยาปฏิชีวนะ

โรคติดเชื้อที่ระบบการหายใจช่วงบนมีอาการเด่น 2 อาการ คือ **1) อาการที่จุก** ได้แก่ คัดจมูก มีน้ำมูก จาม และ **2) อาการที่คอหอย** ได้แก่ เจ็บคอ ส่วนอาการอื่นที่อาจมีร่วมด้วย ได้แก่ ไข้ ไอ ปวดหู ปวดแก้ม ปวดเมื่อยตัว

1. หวัดธรรมดา (Acute Nasopharyngitis [Common Cold] - J00 และ Acute Upper Respiratory Infection, unspecified - J06.9)

ลักษณะทางคลินิก

- อาการเด่นที่จุก คือ คัดจมูก มีน้ำมูก จาม
- อาการที่อาจมีร่วมด้วย คือ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตัว อ่อนเพลีย ไข้ต่ำ ไอ
- ตรวจร่างกายพบน้ำมูก คอหอยแดงเล็กน้อย ไม่มีฝ้าขาวหรือตุ่มหนองที่เพดานปากหรือต่อมทอนซิล

สาเหตุ

- เกือบทุกรายเกิดจากไวรัส

การรักษา

- รักษาตามอาการที่ผู้ป่วยมีหรืออาการที่รบกวนผู้ป่วยมาก เช่น ยาลดน้ำมูก ยาลดไข้ ยาแก้ไอ
 - ▶ ไม่ใช่ยาลดน้ำมูก และยาแก้ไอในเด็กอายุน้อยกว่า 2 ขวบ
- ไม่ใช่ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยส่วนมาก (มากกว่าร้อยละ 95)
- พิจารณาให้ยาปฏิชีวนะ อะม็อกซิซิลลิน (Amoxicillin) ในผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรคหวัดธรรมดาที่มีอาการรุนแรง คือ
 - ▶ หูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลัน - ปวดหูมากหรือมีของเหลวไหลออกจากหู
 - ▶ ไซนัสอักเสบเฉียบพลัน - มีไข้สูง ปวดแก้ม/หน้าผาก หรือมีอาการของโรคหวัดมากขึ้นหลังจากอาการดังกล่าวดีขึ้นแล้ว

การดำเนินโรคของโรคหวัดธรรมดา

- ผู้ป่วยมักมีไข้ 3-4 วัน, เจ็บคอ 4-5 วัน, น้ำมูก 5-7 วัน, ไอ 7-14 วัน
- ยาปฏิชีวนะไม่ลดความรุนแรงและระยะเวลาของอาการดังกล่าวของโรคหวัดอย่างมีนัยสำคัญ

หมายเหตุ

- น้ำมูกสีเขียว-เหลืองไม่ใช่ลักษณะที่บ่งถึงการติดเชื้อแบคทีเรียเสมอไปและไม่ใช่อุปสรรคของการใช้ยาปฏิชีวนะ
- ผู้ป่วยที่มีอาการคัดจมูก มีน้ำมูก จาม อาจเป็นโรคภูมิแพ้จมูกที่ไม่ใช่โรคหวัด

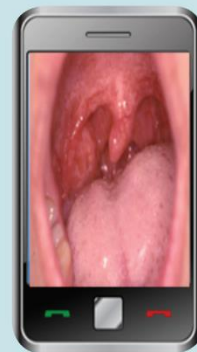
2. คอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบเฉียบพลัน (Acute Pharyngitis, J02, Acute Tonsillitis, J03)

ลักษณะทางคลินิก

- ☑ อาการเด่น คือ เจ็บคอ มักมีอาการมากเวลากลืน
- ☑ อาการที่อาจมีร่วมด้วย คือ ไข้ อาจมีอาการของหวัด (คัดจมูก มีน้ำมูก จาม) ปวดเมื่อยตัว อ่อนเพลีย ไอ
- ☑ ตรวจคอหอยพบคอหอยแดง ต่อมทอนซิลแดง ควรตรวจด้วยไฟฉายแสงขาวเพื่อเห็นความแดงของคอหอย และต่อมทอนซิลตามจริง อาจมีฝ้าหรือตุ่มหนองที่ต่อมทอนซิล อาจมีจุดเลือดออกที่เพดานปาก อาจมีแผลในปาก
- ☑ อาจคลำพบต่อมน้ำเหลืองบริเวณลำคอ (ไม่ใช่ต่อมน้ำเหลืองใต้คาง) โตและกดเจ็บ
- ☑ อาจให้ผู้ป่วยเห็นลักษณะคอหอย/ต่อมทอนซิลของตนเองเทียบกับรูปคอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบที่เกิดจากไวรัสและแบคทีเรีย ดังแสดงในรูป

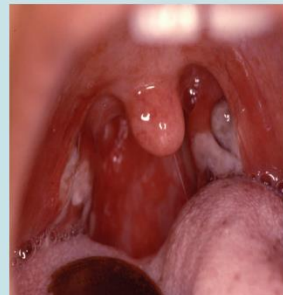
ตรวจด้วยกระจก

ภาพถ่ายด้วยโทรศัพท์
ชนิดพกพา

คอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบจากไวรัสมักมี
ลักษณะแดงเล็กน้อย อาจพบต่อมทอนซิลโตได้

คอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบจากแบคทีเรีย
มีลักษณะแดงจัด อาจพบฝ้าหรือตุ่มหนองที่ต่อมทอนซิล

สาเหตุ

- ☑ ส่วนมาก (มากกว่าร้อยละ 80) เกิดจากไวรัส ส่วนน้อยเกิดจากแบคทีเรีย (โดยเฉพาะ สเตรปโตคอคคัส กลุ่มเอ)
- ☑ คอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบจากไวรัสมักมีลักษณะแดงเล็กน้อย ต่อมทอนซิลอาจโตได้ อาจมีแผลในปาก
- ☑ คอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบจากแบคทีเรียมักมีลักษณะแดงจัด อาจพบฝ้าหรือตุ่มหนองที่ต่อมทอนซิล อาจพบจุดเลือดออกที่เพดานปาก

การรักษา

- ☑ รักษาตามอาการที่ผู้ป่วยมีหรืออาการที่รบกวนผู้ป่วยมาก เช่น ยาลดไข้ (จะบรรเทาอาการเจ็บคอด้วย) ยาแก้ไอ ยาลดน้ำมูก
 - ▶ ไม่ใช้ยาลดน้ำมูก และยาแก้ไอในเด็กอายุน้อยกว่า 2 ขวบ
- ☑ พิจารณาใช้ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยต่อไปนี้
 - ▶ ผู้ป่วยมีลักษณะต่อไปนี้ตั้งแต่ 3 ข้อ คือ 1) ไข้ (อุณหภูมิ >38°C) 2) ฝ้าหรือตุ่มหนองที่ต่อมทอนซิล 3) ต่อมทอนซิลเหลืองที่ลำคอ (ไม่ใช่ได้คาง) โต/กดเจ็บ 4) ไม่ไอ
 - ▶ ผู้ป่วยโรคหัวใจรูห์มาติก ผู้ป่วยโรคประจำตัวรุนแรง ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต้านทานโรคบกพร่อง
- ☑ ยาปฏิชีวนะที่ควรใช้ในผู้ป่วยที่มีข้อบ่งชี้ของยาปฏิชีวนะ
 - ▶ ใช้ เพนิซิลลิน วี (Penicillin V) เป็นยาลำดับแรก เพราะเชื้อแบคทีเรีย สเตร็ปโตคอคคัส กลุ่มเอ ไม่เคยดื้อยานี้
 - เด็ก : 250 มก. วันละ 2-3 ครั้ง ก่อนอาหาร
 - วัยรุ่นและผู้ใหญ่ : 500 มก. วันละ 2 ครั้ง หรือ 250 มก. วันละ 4 ครั้ง ก่อนอาหาร
 - ▶ อาจใช้ อะม็อกซิซิลลิน (Amoxicillin) ทดแทน เพนิซิลลิน วี เพื่อความสะดวกโดยเฉพาะผู้ป่วยเด็ก
 - เด็กเล็ก : 50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 2-3 ครั้ง
 - เด็กโต วัยรุ่น และผู้ใหญ่ : 500 มก. วันละ 2 ครั้ง
 - ▶ หากผู้ป่วยแพ้ เพนิซิลลิน ให้ใช้ ร็อกซิโทรมัยซิน (Roxithromycin) ในผู้ใหญ่และเด็กโต หรือ อีริโทรมัยซิน ชนิดน้ำ (Erythromycin syrup) ในเด็กเล็ก
 - เด็กเล็ก : อีริโทรมัยซิน ชนิดน้ำ 30-50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 4 ครั้ง ขณะท้องว่าง
 - เด็กโต : ร็อกซิโทรมัยซิน 5-8 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 2 ครั้ง ขณะท้องว่าง
 - ผู้ใหญ่ : ร็อกซิโทรมัยซิน 150 มก. วันละ 2 ครั้ง ขณะท้องว่าง
 - ▶ ให้ยาปฏิชีวนะนาน 10 วัน เพื่อป้องกันไข้รูห์มาติก

การดำเนินโรคของโรคคอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบเฉียบพลัน

- ☑ ผู้ป่วยมักมีไข้ 3-5 วัน เจ็บคอ 4-7 วัน
- ☑ ยาปฏิชีวนะไม่ลดความรุนแรงและระยะเวลาของอาการดังกล่าวของโรคคอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบเฉียบพลันที่เกิดจากไวรัส
- ☑ ยาปฏิชีวนะลดความรุนแรงและระยะเวลาของอาการดังกล่าวประมาณ 1-2 วัน ในโรคคอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบเฉียบพลันที่เกิดจากแบคทีเรีย

หมายเหตุ

- ☑ ผู้ป่วยคอหอย/ต่อมทอนซิลอักเสบเฉียบพลันอาจเกิดจากโรคอื่นหรือเชื้อโรคอื่นได้ เช่น
 - ▶ โรคคอตีบ (Diphtheria) มีฝ้าขาวปนเทาติดแน่นที่คอหอย ลิ้นไก่ ทอนซิล อาจเสียงแหบ หายใจลำบาก
 - ▶ โรคติดเชื้อรา (Candidiasis) มีคราบขาวคล้ายคราบนมที่คอหอย กระพุ้งแก้ม ลิ้น เชียออกอาจมีเลือดไหล
- ☑ หากสงสัยโรคดังกล่าว ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยต้องได้รับการตรวจและการรักษาด้วยวิธีการและยาที่ รพ.สต. ไม่มี

การรักษาโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันด้วยยาปฏิชีวนะ

อุจจาระร่วงเฉียบพลัน หมายถึง อุจจาระเหลวกว่าปกติอย่างน้อย 3 ครั้งต่อวัน หรืออุจจาระเป็นน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง มักมีอาการน้อยกว่า 7 วัน

คำเตือน

ผู้ป่วยที่มีอุจจาระร่วงเฉียบพลันร่วมกับไข้สูง ซึม หอบเหนื่อย หรือความดันโลหิตต่ำกว่า 90/60 มม.ปรอท บุคลากรที่ รพ.สต. ควรให้น้ำเกลือทางหลอดเลือดดำ แล้วส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่า

อุจจาระร่วง ท้องเสีย ท้องเดินเฉียบพลัน (Acute Diarrhea, Gastroenteritis)

ลักษณะทางคลินิก

- อุจจาระเหลวกว่าปกติอย่างน้อย 3 ครั้งต่อวัน หรืออุจจาระเป็นน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง มักมีอาการน้อยกว่า 7 วัน อาจปวดท้อง อาเจียน มีไข้

สาเหตุ

- ส่วนมากเกิดจากสารพิษของเชื้อโรค ส่วนน้อยเกิดจากแบคทีเรีย ไวรัส รา ปรสิต

การรักษา

- การให้สารน้ำทดแทนเป็นการรักษาที่สำคัญที่สุด
 - ▶ หากผู้ป่วยดื่มน้ำได้ ให้ดื่มน้ำเกลือแร่
 - ▶ หากผู้ป่วยดื่มน้ำไม่ได้ อาจพิจารณาให้สารน้ำ (น้ำเกลือ) ทางหลอดเลือดดำ ในช่วงแรก
- ผู้ป่วยมากกว่าร้อยละ 95 ไม่จำเป็นต้องได้รับยาปฏิชีวนะ อาการอุจจาระร่วงจะหายใน 3-7 วัน
- พิจารณาใช้ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยต่อไปนี้
 - ▶ ผู้สูงอายุ หรือมีไข้สูง ควรใช้ นอฟล็อกซาซิน (Norfloxacin) 400 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน
 - ▶ อุจจาระมีมูกเลือดและมีไข้
 - เด็ก : นอฟล็อกซาซิน 5-10 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน
 - ผู้ใหญ่ : นอฟล็อกซาซิน 400 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน
 - ▶ สงสัยอหิวาตกโรค (อุจจาระปริมาณมากเป็นน้ำสีขาว) หรืออยู่ในช่วงระบาดของอหิวาตกโรคในพื้นที่
 - เด็ก : นอฟล็อกซาซิน 5-10 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน
 - ผู้ใหญ่ : นอฟล็อกซาซิน 400 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน หรือ ด็อกซิซัยคลิน (Doxycycline) 300 มก. ครั้งเดียว หรือ ด็อกซิซัยคลิน (Doxycycline) 100 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน

การดำเนินโรคของโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน

- อาการอุจจาระร่วงมักหายใน 3-7 วัน
- ยาปฏิชีวนะลดความรุนแรงและระยะเวลาของโรคอุจจาระร่วงที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่ควรได้รับยาปฏิชีวนะ เช่น อหิวาตกโรค บิด
- ยาปฏิชีวนะไม่ลดความรุนแรงและระยะเวลาของโรคอุจจาระร่วงที่เกิดจากไวรัสหรือสารพิษของแบคทีเรียหลายชนิด เช่น อี โคลิ
- ยาปฏิชีวนะอาจทำให้มีเชื้อแบคทีเรียอยู่ในอุจจาระนานขึ้นในโรคอุจจาระร่วงที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียบางชนิด เช่น ซัลโมเนลลา

หมายเหตุ

- หากผู้ป่วยได้ นอฟล็อกซาซิน 2-3 วันแล้วอาการไม่ดีขึ้นหรืออาการเลวลง ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม (เช่น ตรวจอุจจาระ) และการรักษาด้วยวิธีการและยาที่ รพ.สต. ไม่มี

การรักษาการติดเชื้อที่ระบบปัสสาวะด้วยยาปฏิชีวนะ

การติดเชื้อที่ระบบปัสสาวะที่สำคัญและพบบ่อยมี 2 โรค คือ

1. การติดเชื้อที่ระบบปัสสาวะส่วนล่าง (กระเพาะปัสสาวะอักเสบเฉียบพลัน)
2. การติดเชื้อที่ระบบปัสสาวะส่วนบน (กรวยไตอักเสบเฉียบพลัน)

การติดเชื้อที่ระบบปัสสาวะมักพบในหญิงวัยเจริญพันธุ์

1. กระเพาะปัสสาวะอักเสบเฉียบพลัน (Lower Urinary Tract Infection, Acute Cystitis)

ลักษณะทางคลินิก

- ปัสสาวะบ่อย แสบ ชัด ชุ่น อาจปวดหัวหน่าว ปัสสาวะอาจมีเลือดปน

สาเหตุ

- ส่วนมากเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย อี โคไล (*E.coli*) ที่อาศัยอยู่ในลำไส้ใหญ่ของผู้ป่วยเอง

การรักษา

- โอฟล็อกซาซิน (Ofloxacin) 200 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน
- หากไม่มี โอฟล็อกซาซิน จึงใช้ นอฟล็อกซาซิน (Norfloxacin) 400 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 3 วัน

การดำเนินโรคของโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบเฉียบพลัน

- อาการทางปัสสาวะมักหายหลังการรักษาภายใน 2 วัน

หมายเหตุ

- หากผู้ป่วยได้ โอฟล็อกซาซิน หรือ นอฟล็อกซาซิน แล้ว 2 วัน อาการไม่ดีขึ้น หรืออาการเลวลง หรือมีไข้ มักเกิดจากเชื้อดื้อยา หรือมีการติดเชื้อซับซ้อน (Complicated Acute Cystitis) ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม (เช่น ตรวจปัสสาวะ) และการรักษาด้วยยาที่ รพ.สต. ไม่มี
- หากพบโรคนี้นั้นในผู้ป่วยเด็กหรือผู้ป่วยชาย ผู้ป่วยเหล่านี้มักมีความผิดปกติของทางเดินปัสสาวะ (เช่น นิ่วในไต ความผิดปกติทางกายภาพของทางเดินปัสสาวะ ต่อมลูกหมากโต) จึงควรส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม
- ผู้ป่วยหญิงที่เป็นโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบเฉียบพลันบ่อยๆ ปัสสาวะหลายครั้ง ควรส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม

2. กรวยไตอักเสบเฉียบพลัน (Upper Urinary Tract Infection, Acute Pyelonephritis)

ลักษณะทางคลินิก

- ☑ ใช้ ปัสสาวะบ่อย แสบ ขัด ขุ่น อาจมีอาการปวดหลัง คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง อาจมีอาการของโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบเฉียบพลันนำมาก่อนมีไข้

สาเหตุ

- ☑ ส่วนมากเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย อี โคไล (*E.coli*) ที่อาศัยอยู่ในลำไส้ใหญ่ของผู้ป่วยเอง

การรักษา

- ☑ ควรส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม (เช่น ตรวจปัสสาวะ) และการรักษาด้วยยาที่ รพ.สต. ไม่มี (เช่น ยาปฏิชีวนะชนิดฉีด)
- ☑ หากจำเป็นต้องรักษาผู้ป่วยที่ รพ.สต. ควรใช้ โอฟล็อกซาซิน 200 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 7-14 วัน หากไม่มี โอฟล็อกซาซิน จึงใช้ นอฟล็อกซาซิน 400 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 7-14 วัน

การดำเนินโรคของโรคกรวยไตอักเสบเฉียบพลัน

- ☑ ใช้และอาการทางปัสสาวะมักดีขึ้นมากหรือหายหลังการรักษา 2-3 วัน

หมายเหตุ

- ☑ หากผู้ป่วยได้ โอฟล็อกซาซิน หรือ นอฟล็อกซาซิน แล้ว 2 วัน อาการไม่ดีขึ้นหรืออาการเลวลง มักเกิดจากเชื้อดื้อยา หรือมีการติดเชื้อซับซ้อนที่ระบบปัสสาวะ (Complicated Urinary Tract Infection) ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม (เช่น ตรวจปัสสาวะ ถ่ายภาพรังสี) และการรักษาด้วยยาที่ รพ.สต. ไม่มี (เช่น ยาปฏิชีวนะชนิดฉีด)
- ☑ หากพบโรคนี้ในผู้ป่วยเด็กหรือผู้ป่วยชาย ผู้ป่วยเหล่านี้มักมีความผิดปกติของทางเดินปัสสาวะ (เช่น นิ่วในไต ความผิดปกติทางกายภาพของทางเดินปัสสาวะ ต่อมลูกหมากโต) จึงควรส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม
- ☑ ผู้ป่วยหญิงที่เป็นโรคกรวยไตอักเสบเฉียบพลันบ่อยๆ ปัสสาวะหลายครั้ง ควรส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการตรวจเพิ่มเติม

การป้องกันและรักษาการติดเชื้อที่ผิวหนัง/เนื้อเยื่อใต้ผิวหนังด้วยยาปฏิชีวนะ

1. การใช้ยาปฏิชีวนะป้องกันการติดเชื้อที่บาดแผลสดจากอุบัติเหตุ

บาดแผลสด หมายถึง บาดแผลที่เกิดภายใน 6 ชั่วโมงก่อนได้รับการรักษา บาดแผลสดจากอุบัติเหตุของผู้ป่วยส่วนหนึ่งมีการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียปริมาณมากทำให้มีโอกาสติดเชื้อแบคทีเรียที่ปนเปื้อนได้ ดังนั้น การใช้ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยเหล่านี้จึงป้องกันการติดเชื้อได้ อย่างไรก็ตาม บาดแผลสดจากอุบัติเหตุส่วนมากมีการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียปริมาณน้อยซึ่งไม่จำเป็นต้องได้รับยาปฏิชีวนะ

ที่มาภาพ: www.pantip.com

คำเตือน

ผู้ป่วยมีบาดแผลสดจากอุบัติเหตุที่ควรรับไว้รักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากลักษณะบาดแผลรุนแรง (เช่น แผลลึกถึงกระดูก มีกระดูกหัก) หรือมีอุบัติเหตุที่อวัยวะอื่นร่วมด้วย (เช่น อุบัติเหตุในช่องท้อง) ให้บุคลากร รพ.สต. ประเมินบาดแผลเบื้องต้น แล้วส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่า

การทำความสะอาดบาดแผลและการดูแลบาดแผล

ผู้ป่วยบาดแผลสดจากอุบัติเหตุที่มารับบริการที่ รพ.สต. ต้องได้รับการทำความสะอาดบาดแผลและการดูแลบาดแผลอย่างเหมาะสม โดยใช้น้ำสะอาด หรือน้ำสะอาดร่วมกับสบู่ หรือน้ำยาทำลายเชื้อ (เช่น โพรโคโนไอโอดีน ฮีปเทินในน้ำ แอลกอฮอล์ ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ทิงเจอร์ไอโอดีน)

หากมีสิ่งแปลกปลอมในแผล ให้ล้างออกให้หมด

แผลขนาดใหญ่ควรเย็บแผลหลังทำความสะอาดแผลแล้ว แผลที่สกปรกมากและแผลถูกสัตว์กัด/คนกัด ยังไม่ควรเย็บแผลทันที ยกเว้นแผลที่บริเวณใบหน้าและแผลที่ต้องเย็บเพื่อห้ามเลือด

การใช้วัคซีน

ผู้ป่วยมีบาดแผลที่เสี่ยงต่อโรคบาดทะยัก (Tetanus) (เช่น แผลมีเนื้อตายมาก แผลจากวัตถุสกปรกทิ่มแทงลึก แผลปนเปื้อนสิ่งสกปรกมาก แผลจากการบาดเจ็บ) ควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักด้วย

ผู้ป่วยมีบาดแผลสัตว์กัดซึ่งเสี่ยงต่อโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) ควรได้รับวัคซีน/อิมมูโนโกลบูลิน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่า

แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะป้องกันการติดเชื้อที่บาดแผลสดจากอุบัติเหตุ

ไม่ควรใช้ยาปฏิชีวนะในแผลสดจากอุบัติเหตุชนิดธรรมดาที่มีลักษณะต่อไปนี้ครบทุกข้อ

- ไม่ใช่แผลจากสัตว์กัด/คนกัด
- แผลขอบเรียบ ทำความสะอาดง่าย
- แผลไม่ลึกถึงกล้ามเนื้อ เอ็น หรือกระดูก
- ไม่มีเนื้อตาย
- ไม่มีสิ่งสกปรกที่แผลหรือมีแต่ล้างออกง่าย
- ไม่ปนเปื้อนสิ่งสกปรกที่มีแบคทีเรียมาก (เช่น อุจจาระ ปัสสาวะ น้ำสกปรก เศษอาหาร)
- เป็นผู้มีภูมิคุ้มกันโรคปกติ

ควรใช้ยาปฏิชีวนะในแผลสดจากอุบัติเหตุชนิดซับซ้อนที่ไม่ใช่แผลจากสัตว์กัด/คนกัดที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- แผลขอบไม่เรียบ เย็บแผลได้ไม่สนิท
- แผลลึกถึงกล้ามเนื้อ เอ็น หรือกระดูก
- แผลยาวกว่า 5 เซนติเมตร
- แผลจากการบาด (เช่น แผลโดนประตูหนีบอย่างแรง)
- ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันโรคบกพร่อง (เช่น อายุ >65 ปี เบาหวาน ดับแข็ง โรคพิษสุราเรื้อรัง หลอดเลือดส่วนปลายตีบ มะเร็ง รับประทานภูมิคุ้มกัน)

ยาปฏิชีวนะที่ควรใช้

- ไดคล็อกซาซิลลิน (Dicloxacillin)
 - เด็ก : 25-50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 4 ครั้ง ก่อนอาหาร นาน 2 วัน
 - วัยรุ่นและผู้ใหญ่ : 250-500 มก. วันละ 4 ครั้ง ก่อนอาหาร นาน 2 วัน
- หากผู้ป่วยแพ้ เพนิซิลลิน ควรใช้ อีริโทรมัยซิน ชนิดน้ำ หรือ ร็อกซิโทรมัยซิน
 - เด็กเล็ก : อีริโทรมัยซิน ชนิดน้ำ 30-50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 4 ครั้ง ขณะท้องว่าง นาน 2 วัน
 - เด็กโต : ร็อกซิโทรมัยซิน 5-8 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 2 ครั้ง ขณะท้องว่าง นาน 2 วัน
 - ผู้ใหญ่ : ร็อกซิโทรมัยซิน 150 มก. วันละ 2 ครั้ง ขณะท้องว่าง นาน 2 วัน

ควรใช้ยาปฏิชีวนะในแผลสดจากอุบัติเหตุชนิดซับซ้อนซึ่งมีโอกาสติดเชื้อสูงที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- สัตว์กัด/คนกัด
- มีเนื้อตายบริเวณกว้าง
- มีสิ่งสกปรกติดอยู่ในแผลล้างออกไม่หมด
- ปนเปื้อนสิ่งสกปรกที่มีแบคทีเรียมาก (เช่น อุจจาระ ปัสสาวะ น้ำสกปรก เศษอาหาร)

ยาปฏิชีวนะที่ควรใช้

- โคอะม็อกซิคลาฟ (Co-amoxiclav)
 - เด็ก (คำนวณจาก Amoxicillin) : 25-50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 3 ครั้ง นาน 2 วัน
 - วัยรุ่นและผู้ใหญ่ : 375 มก. วันละ 3 ครั้ง หรือ 625 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 2 วัน

- ☑ หากไม่มี โคอะม็อกซีคลาฟ และจำเป็นต้องรักษาผู้ป่วยที่ รพ.สต. อาจใช้ โอฟล็อกซาซิน หรือ โคไทรม็อกซาโซล (Cotrimoxazole) หรือ ไคคล็อกซาซิลิน ร่วมกับ นอฟล็อกซาซิน นาน 2 วัน
- ☑ โคไทรม็อกซาโซล ชนิดเม็ดมี Trimethoprim 80 มก. และ Sulfamethoxazole 400 มก. ส่วนยาชนิดน้ำ 5 มล. มี Trimethoprim 40 มก. และ Sulfamethoxazole 200 มก.
 เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี : กินยาน้ำครั้งละครึ่งช้อนชาวันละ 2 ครั้ง
 เด็กอายุ 2-6 ปี : กินยาน้ำครั้งละครึ่ง-1 ช้อนชา วันละ 2 ครั้ง
 เด็กอายุ 6-12 ปี : กินยาน้ำครั้งละ 1-2 ช้อนชา หรือกินยาเม็ดครึ่งละครึ่งถึง 1 เม็ด วันละ 2 ครั้ง นาน 2 วัน
 ผู้ใหญ่และเด็กอายุมากกว่า 12 ปี : กินยาเม็ดครั้งละ 2 เม็ด วันละ 2 ครั้ง

หมายเหตุ

- ☑ ผู้ป่วยถูกสัตว์กัดควรพิจารณาส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเนื่องจากผู้ป่วยควรได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อการเป็นโรคพิษสุนัขบ้าและได้รับวัคซีน/อิมมูโนโกลบูลินป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าซึ่ง รพ.สต. ไม่มี และผู้ป่วยควรได้รับ โคอะม็อกซีคลาฟ ซึ่ง รพ.สต. ไม่มี
- ☑ ผู้ป่วยถูกสัตว์กัดอาจใช้ยาปฏิชีวนะนาน 3-5 วัน

หมายเหตุ

- ☑ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาตามแนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะป้องกันการติดเชื้อที่บาดแผลสดจากอุบัติเหตุดังกล่าวข้างต้นยังมีโอกาสติดเชื้อที่แผลประมาณร้อยละ 1 หากผู้ป่วยมีการติดเชื้อ การดูแลแผลอย่างเหมาะสม (เช่น การตัดไหม การทำแผล) ก็ยังเป็นการรักษาที่สำคัญที่สุด

2. การใช้ยาปฏิชีวนะรักษาการติดเชื้อที่ผิวหนัง/เนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง

- ☑ ผู้ป่วยติดเชื้อที่ผิวหนัง/เนื้อเยื่อใต้ผิวหนังมักมีอาการปวด บวม แดง ร้อนบริเวณที่ติดเชื้อ อาจมีแผล ตุ่มหนอง ฝี ใช้
- ☑ ผู้ป่วยที่มีลักษณะทางคลินิกของการติดเชื้อชั้นลึก (เช่น ปวดมาก ไข้สูง ผิวหนังบริเวณติดเชื้อบวมตึง มีถุงน้ำ กดเจ็บมาก) ให้ส่งผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่าเพราะอาจต้องมีการตรวจ (เช่น เอ็กซเรย์) และการรักษาที่ รพ.สต. ไม่มี หรือทำไม่ได้ (เช่น ยาปฏิชีวนะชนิดฉีด การผ่าตัด)
- ☑ รพ.สต. ควรรักษาผู้ป่วยติดเชื้อที่ผิวหนัง/เนื้อเยื่อใต้ผิวหนังเฉพาะผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อที่ผิวหนัง/เนื้อเยื่อใต้ผิวหนังขั้นต้นที่ไม่ซับซ้อน คือ การติดเชื้อเฉพาะที่ขนาดเล็ก มีการอักเสบเฉพาะที่น้อย มีอาการตามระบบ (เช่น ไข้) ไม่รุนแรง เช่น ฝีขนาดเล็ก ผิวหนังอักเสบติดเชื้อ แผลอุบัติเหตุติดเชื้อ
- ☑ หากรอยโรคมินขนาดเล็กหรือระบายนองได้หมด สามารถใช้ยาทำลายเชื้อ (Antiseptic) (เช่น โพวิโดน ไอโอดีน) ทาที่รอยโรคโดยไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ
- ☑ หากรอยโรคมินขนาดใหญ่ หรือฝีที่ไม่สามารถระบายนองได้หมด หรือผู้ป่วยมีภูมิคุ้มกันโรคมบกพร่อง (เช่น เบาหวาน โรคไตเรื้อรัง โรคไตเรื้อรัง) พิจารณาใช้ ไคคล็อกซาซิลิน หรือ โคไทรม็อกซาโซล ขนาดเดียว หรือ ไคคล็อกซาซิลิน ร่วมกับ นอฟล็อกซาซิน นาน 5-14 วัน
- ☑ หากผู้ป่วยแพ้ เพนซิลลิน ควรใช้ อีริโทรมัยซิน ชนิดน้ำ ในเด็กเล็ก และ ร็อกซิโทรมัยซิน ในเด็กโตและผู้ใหญ่ นาน 5-14 วัน แทน ไคคล็อกซาซิลิน

ทะเบียนสถานประกอบการ () ร้านชำ () ร้านยา () สถานที่ผลิตอาหาร () สถานพยาบาล () ร้าน/แผงจำหน่ายอาหาร () ตลาด () อื่นๆ ระบุ

รพ.สต.ต..... อ..... จ.สุราษฎร์ธานี

ลำดับ	ชื่อสถานที่	ชื่อ-นามสกุลผู้รับ อนุญาต	เลขที่ ใบอนุญาต	ที่อยู่ เลขที่ ซอย ถนน หมู่ ตำบล อำเภอจังหวัด	เบอร์โทร	เวลาทำการ	ประเภท	รายละเอียด เพิ่มเติม

ข้อมูล ณ วันที่ ผู้บันทึกข้อมูล.....

หมายเหตุ : ประเภทร้านขายยา ได้แก่ แผนปัจจุบัน/แผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ//แผนปัจจุบันบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์/แผนโบราณ

ประเภทสถานที่ผลิตอาหาร ได้แก่ โรงงาน/ไม่เข้าข่ายโรงงาน

ประเภทสถานพยาบาล ได้แก่ เวชกรรม/ทันตกรรม/กายภาพบำบัด/เทคนิคการแพทย์/การแพทย์แผนไทย

ประเภทตลาด ได้แก่ ตลาดประเภท ๑ ๒ และ ๓

(๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ หนึ่ง ครั้ง และมีลักษณะตามที่กำหนด

(๒) ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง และมีลักษณะตามที่กำหนด

(๓) ตลาดประเภทที่ ๓ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการชั่วคราวหรือครั้งคราว หรือตามวันที่กำหนด และมีลักษณะตามที่กำหนด

ประเภทร้านอาหาร/แผงลอย ได้แก่ อาหารสด อาหารปรุงสำเร็จ(ตามสั่ง)

รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น ผ่านเกณฑ์/ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

แบบบันทึกรับเรื่องร้องเรียน / แจ้งปัญหา

๑. เลขรับเรื่องร้องเรียน...../.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
๒. วิธีการร้องเรียน () โทรศัพท์ () มาด้วยตนเอง () หนังสือร้องเรียน.....ฉบับ () อื่นๆ.....
๓. หลักฐานประกอบการร้องเรียน () ไม่มี () มี ได้แก่ () สำเนาบัตรประจำตัว / ทะเบียนบ้าน () อื่นๆ.....
๔. เจอนไข () ไม่ต้องการให้แจ้งผลกลับ () ต้องการให้แจ้งผลกลับที่.....
๕. ชื่อ-สกุลผู้ร้องเรียน.....อายุ.....ปี ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....
ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....
๖. ชื่อผู้เสียหาย.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
- *****

๗. เรื่องที่ร้องเรียน

ปัญหาสถานที่	ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพ
ชื่อผู้จำหน่าย/ผู้ให้บริการ..... ชื่อสถานประกอบการ..... ที่ตั้งเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....โทรศัพท์.....	ผลิตภัณฑ์สาเหตุยี่ห้อ..... เลขทะเบียน/เลขสารบบ(ถ้ามี)..... ชื่อ ที่อยู่ ผู้ผลิต.....
☐ เดือน/ ไม่มีใบอนุญาตผลิต นำเข้า ขาย ประกอบกิจการ ☐ ทำผิดประเภทใบอนุญาต..... ☐ การให้บริการ ☐ ระบุ.....	☐ หมดอายุ /ปลอม /มีสารห้ามใช้..... ☐ ไม่มีเลขทะเบียน/ เลขไม่ถูกต้อง..... ☐ ได้รับอันตรายจากการใช้ ทั้งๆ ที่ทำตามวิธีใช้ หรือข้อระวัง ☐ พบโฆษณาไอ้อวด หลอกลวง เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ☐ ไม่แสดงฉลากภาษาไทย ฉลากไม่ครบถ้วน
ระบุ (๑ วัน เดือน ปี ที่พบ/เกิดเหตุ ที่ตั้ง/สภาพแวดล้อมสถานที่ เลขอนุญาต พกติดการณ์/รูปแบบบริการที่พบ ๒ ผลิตภัณฑ์ ข้อมูลฉลาก เลขอนุญาต วันเดือนปีผลิต-หมดอายุ สี กลิ่น รส การเก็บรักษาที่ไหน ถูกวิธีหรือไม่ มี ตัวอย่างหรือไม่ ใครพบปัญหา วันเวลาที่พบ ๓ เจอโฆษณาที่ไหน คลื่นวิทยุ/ทีวีช่องไหน เวลาที่มอง รายการชื่ออะไร ใคร เป็นคนพูด อัดไว้หรือไม่ มีตัวอย่างเอกสารหรือไม่)	

คำแนะนำสำหรับผู้ร้องเรียน () หยุดบริโภค () คินสินค้า () แจ้งผู้ประกอบการโดยตรง () แจ้งความดำเนินคดี

ลงชื่อ.....ผู้ร้องเรียน
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับเรื่องร้องเรียน
(.....)

เสนอ	คำสั่ง	เรียน.....
เพื่อโปรดทราบ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว	ดำเนินการ.....
เห็นควร.....
(.....)	(.....)	(.....)
ตำแหน่ง.....	ตำแหน่ง.....

แบบบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

วันที่พบโฆษณา..... เวลา น.

สื่อโฆษณาที่พบ (เลือกเพียง ๑ หัวข้อ)

 อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์.....(ระบุ url) อีเมลล์..... โทรทัศน์ ช่อง..... เวลาที่เผยแพร่.....
รายการ..... ผู้ดำเนินรายการ..... วิทยุคลื่นความถี่.....สถานี..... เวลาที่เผยแพร่.....
รายการ..... ผู้ดำเนินรายการ..... จังหวัดที่พบ..... สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสืออื่นๆ
ชื่อสื่อสิ่งพิมพ์..... ระบุวันที่ ฉบับที่และหน้า.....
คอลัมน์..... ใบปลิว/แผ่นพับ แค็ตตาล็อก สถานที่พบ..... สื่ออื่นๆ โปรดระบุรายละเอียด.....

หลักฐานที่ท่านแนบมาพร้อมนี้ได้แก่.....

ชื่อผลิตภัณฑ์..... ผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่าย.....

ที่อยู่/การติดต่อผู้ผลิต/ผู้จัดจำหน่าย.....

ข้อความโฆษณาหรือรายละเอียดเกี่ยวกับความผิดที่สงสัย.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

วันที่.....

หมายเหตุ : ความผิดที่สงสัย ได้แก่

๑. เนื้อหาไม่ตรงตามชนิดของผลิตภัณฑ์ เช่น อาหาร เครื่องสำอาง ไม่สามารถกล่าวอ้างว่าวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้
๒. โฉววด คือ ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

แบบสรุปผลการดำเนินงาน เดือน..... ปี..... (สะสม)

รพ.สต..... อำเภอ.....ผู้รายงาน.....

ที่	ภารกิจ	ผลงาน
๑.	ฐานข้อมูลงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ ๑.๑ จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มเครือข่าย คุ้มครองผู้บริโภค ๑.๒ จัดทำแผนงานโครงการด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค/ อาหารปลอดภัย เพื่อสำรวจ เฝ้าระวัง แก้ไขปัญหา อบรม รณรงค์ จัดตั้งกลุ่ม ฯลฯ	ร้านค้าแห่ง ร้านยา.....แห่ง สถานที่ผลิตอาหาร.....แห่ง ตลาดสด/ตลาดนัด.....แห่ง ร้าน/แผงอาหารแห่ง เครือข่ายกลุ่ม สื่อวิทยุชุมชน สถานี แผนงานโครงการ.....โครงการ
๒.	การเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ในชุมชน ๒.๑ ตรวจสอบฉลาก การแสดงสรรพคุณบนฉลาก ลักษณะทาง กายภาพของผลิตภัณฑ์ (สี และกลิ่น) ตลอดจนความเหมาะสม ของบรรจุภัณฑ์ และการเก็บรักษา ๒.๒ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ด้วยชุดทดสอบ -อาหารสด/ปรุงจำหน่าย -เครื่องสำอาง -ยาแผนโบราณ -เกลือไอโอดีน ๒.๓ ตรวจสอบสถานประกอบการ -ร้านค้า -ร้านขายยา -สถานที่ผลิตอาหาร (GMP/GHP) -สถานพยาบาล -ร้าน/แผงจำหน่ายอาหาร (CFGF) -ตลาดสด/นัด	ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง ทั้งหมด.....แห่ง ตรวจ.....แห่ง ผ่าน.....แห่ง
๓.	เฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีข้อความบ่งบอกถึง ความโอ้อวดเกินจริง จากวิทยุชุมชน หรือสื่ออื่นๆ	ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ (แบบฉบับบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณา)
๔.	สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้บริโภค (อสม. อย.น้อย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ฯลฯ) ๑. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ๒. จัดชมรมกลุ่มผู้ประกอบการ ๓. มีการอบรม อสม./ อย.น้อย /ผู้ประกอบการ	เผยแพร่.....ครั้ง.....เรื่อง กลุ่ม/ชมรม.....กลุ่ม/ชมรม อบรม.....ครั้ง.....คน
๕.	รับเรื่องร้องเรียนและจัดการเรื่องร้องเรียน อาจเป็นเรื่องจาก ชุมชน หรือจากหน่วยงาน หนังสือพิมพ์ สามารถจัดการโดยกำจัด ออกจากพื้นที่ หรือแจ้งรพ/สสจ.	รับ.....เรื่อง จัดการ.....เรื่อง

แบบประเมินมาตรฐาน ร้านชำ ตามเกณฑ์ รพ.สต.ติดดาว จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ปรับปรุง พย.๖๓)

วันที่ประเมิน.....ชื่อร้าน.....ชื่อเจ้าของร้าน.....โทร.....
ที่ตั้ง เลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....ถนน.....อำเภอ..... จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หัวข้อประเมิน	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะ/ คำแนะนำ
	ดี (๑)	ปานกลาง (๐.๕)	ปรับปรุง (๐)	
ก. หมวดสถานที่ อุปกรณ์ ลิขสิทธิ์ผู้บริโภค (๗ คะแนน)				
๑.สถานที่มั่นคง แสงสว่างเหมาะสม อากาศถ่ายเทสะดวก มีพื้นที่เพียงพอ ชั้นวางสินค้าและผลิตภัณฑ์ และบริเวณโดยรอบสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย				
๒.มีการเผยแพร่ความรู้การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ ร่วมสร้างความตระหนักให้ชุมชน และให้ความร่วมมือในการแจ้งเตือนภัยสุขภาพในพื้นที่				
๓.มีถังขยะพร้อมฝาปิดเพียงพอ และกำจัดขยะตามหลักสุขาภิบาล				
๔.จัดวางผลิตภัณฑ์เป็นหมวดหมู่และไม่จัดวางวัตถุอันตรายปะปนกับอาหาร				
๕.จัดวางอาหารสดและอาหารแปรรูปสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม.				
๖.มีการตรวจสอบฉลากผลิตภัณฑ์ รวมถึงวันผลิตหรือวันหมดอายุ				
๗.ผู้ประกอบการมีความรู้และสามารถให้คำแนะนำเบื้องต้นในการดูแลสุขภาพกับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงแนะนำผู้ป่วยให้เข้ารับบริการที่รพ.สต.ได้				

หัวข้อประเมิน	ผลการประเมิน		ข้อเสนอแนะ/ คำแนะนำ
	ผ่าน(๑)	ไม่ผ่าน(๐.๕)	
ข. หมวดผลิตภัณฑ์ (๑๘ คะแนน)			
๑.ยา (๗ คะแนน)			
๑.๑ จำหน่ายยาสามัญประจำบ้านและไม่จำหน่ายยาแผนปัจจุบันดังนี้			
*๑.๑.๑ ยาปฏิชีวนะ			
*๑.๑.๒ ยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์			
*๑.๑.๓ ยาอันตรายประเภทอื่นๆ ระบุ.....			
*๑.๑.๔ ยาควบคุมพิเศษ เช่น สเตียรอยด์			
๑.๒ ไม่จำหน่ายยาแผนโบราณที่ไม่ใช่ยาสามัญประจำบ้าน/ยาสมุนไพร			
๑.๓ ไม่จำหน่ายยาชุด			
๑.๔ ไม่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายเช่น ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนัก			
๒.อาหาร (๕ คะแนน)			
*๒.๑ ไม่จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่มีเครื่องหมายอย.			
*๒.๒ ไม่จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่หมดอายุ/เสื่อมคุณภาพ			
๒.๓ ไม่พบสารปนเปื้อนในอาหารสด (ใช้ชุด test kit)			
๒.๔ ไม่จำหน่ายฉลากผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ระบุวันที่ผลิต หมดอายุชัดเจน ครบถ้วน			
๒.๕ ไม่มีการโฆษณาอาหารโอ๊วตสรรพคุณเกินจริง			
๓.เครื่องสำอาง (๔ คะแนน)			
*๓.๑ ไม่จำหน่ายเครื่องสำอางผสมสารห้ามใช้และผลิตภัณฑ์ห้ามใช้ในประกาศฯ			
*๓.๒ ไม่จำหน่ายเครื่องสำอางที่หมดอายุ/เสื่อมคุณภาพ			
๓.๓ จำหน่ายเครื่องสำอางที่ฉลากครบถ้วน/ถูกต้อง			
๒.๕ ไม่มีการโฆษณาเครื่องสำอางโอ๊วตสรรพคุณเกินจริง			
๔.บุหรี่ยุติ/สุรา (๒ คะแนน)			
๔.๑ มีป้าย/ข้อความระบุ “ไม่จำหน่ายบุหรี่ยุติ/สุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี”			
๔.๒ มีป้าย/ข้อความระบุเวลาจำหน่ายสุรตามกฎหมายกำหนด (๑๑-๑๔ & ๑๗-๒๔)			

ผ่านเกณฑ์รพ.สต.ติดดาว ต้องผ่านการประเมิน ๒๕ คะแนน

  <p style="text-align: center;">เกณฑ์คุณภาพ ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ.2565</p>		
หมวด 1 ว่าด้วย ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานหรือโครงการ (4M) (60 คะแนน)		
<p>1.1 ปัจจัยด้านคน (Man) : มีเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่น ๆ หรือ ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ พร้อมด้วย อสม.ที่ได้รับการอบรม และประเมินความรู้ตามหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมทำงานในศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ โดยมีการทำงานประสานกับภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ของชุมชน (30 คะแนน)</p>		
<p>1.1.1 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ หรืองานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ (5 คะแนน)</p>		
<p>คำอธิบาย : มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ กำกับ และติดตามการดำเนินงานของศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ควบคุม ป้องกันภัยสุขภาพอื่น ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นการมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา อาจจะมีการมอบหมายงานให้กับคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาจจะกำหนดตำแหน่ง หรือบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในคณะทำงาน</p>		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
<p>➢ มีผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแล ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ หรืองานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ ซึ่งได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการจากผู้บังคับบัญชา เป็นลายลักษณ์อักษร</p>	5	<p>☒ เอกสารแต่งตั้งหรือมอบหมาย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแล ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ หรืองานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ</p> <p>☒ แผนผังความรับผิดชอบที่มีการระบุชื่อผู้รับผิดชอบดูแล ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ หรือ งานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ</p>
<p>➢ มีผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ได้แก่ งานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ หรือ งานเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสุขภาพ แต่ไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาอย่างเป็นทางการ หรือ ไม่มีลายลักษณ์อักษร</p>	3	
<p>➢ ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแล ศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ หรืองานเฝ้าระวังภัยสุขภาพ</p>	0	
<p>1.1.2 อสม.ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (10 คะแนน)</p>		
<p>คำอธิบาย : มีอสม.ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ อันตรายของสารปนเปื้อนและการทดสอบเบื้องต้นด้วยชุดทดสอบ การอ่านฉลาก การใช้งานระบบสารสนเทศ ครัววัย With You การใช้ชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) และการรายงานผลด้วย Application H4U, smart อสม. รวมทั้งแนวทางการทำงานของศูนย์แจ้งเตือนภัยฯและบทบาท หน้าที่ของ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์</p>		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
<p>➢ มี อสม.ที่ผ่านการอบรม จำนวน 5 คนขึ้นไป หรือ อย่างน้อยหมู่บ้านละ 2 คนครบทุกหมู่บ้าน</p>	10	<p>☒ รายชื่อ และ/หรือรายชื่อ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ</p> <p>☒ ประกาศนียบัตร อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ที่ได้รับจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์</p> <p>☒ เอกสารระบุรายละเอียดเนื้อหาการอบรม วัน เวลา สถานที่ ของการอบรม เช่น กำหนดการอบรม</p>
<p>➢ มี อสม.ที่ผ่านการอบรม จำนวน 1-4 คน</p>	5	
<p>➢ ไม่มี อสม.ที่ผ่านการอบรม อสม.ยังไม่ผ่านการอบรม</p>	0	
<p>1.1.3 อสม.ที่ผ่านการประเมิน ตามหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (10 คะแนน)</p>		
<p>คำอธิบาย : มีอสม.ที่ผ่านการประเมินหลักสูตรของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยได้รับปลดออกหนังสือ เป็นตราสัญลักษณ์ รับรองผ่านการประเมินสามารถปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ได้ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ การคัดกรองโรค การคัดแยกเห็ดพิษ การตรวจสอบเครื่องวัดความดัน การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย รวมถึงการใช้ Application ต่าง ๆที่เกี่ยวข้อง</p>		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
<p>➢ มี อสม.ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 5 คนขึ้นไป หรือ อย่างน้อยหมู่บ้านละ 2 คนครบทุกหมู่บ้าน</p>	10	<p>☒ รายชื่อ และ/หรือรายชื่อ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนที่ผ่านการประเมินตามหลักสูตร ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ</p> <p>☒ ประกาศนียบัตร อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ที่ได้รับจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์</p> <p>☒ เอกสารระบุรายละเอียดเนื้อหาการประเมิน วัน เวลา สถานที่ ของการประเมิน และผลการประเมิน</p>
<p>➢ มี อสม.ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 1-4 คน</p>	5	
<p>➢ ไม่มี อสม.ที่ผ่านการประเมิน อสม.ยังไม่ผ่านการประเมิน</p>	0	

1.1.4 ภาศึคเรื่อช่าย (5 คะแนน) คำอธิบาย : มีการสร้างภาศึคเรื่อช่ายการทำงานร่วมกันในส่วนของการแจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน กับภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ หน่วยงานด้าน สาธารณสุข (สสจ. สสอ. รพช. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์) หน่วยงานปฏิบัติการร่วม เช่น รพ.สต. อสม.ต่างพื้นที่ ฝ่ายปกครอง (นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) ผู้นำชุมชน และภาคประชาชน (ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป)		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ ในส่วนของการแจ้งเตือนภัย ร่วมกันกับภาศึคเรื่อช่ายภาคส่วนต่างๆ มีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร	5	๖. หลักฐานที่แสดงถึง การทำงานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ ร่วมกันของภาศึคเรื่อช่าย ในส่วนของการแจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน เช่น - แผนงานโครงการหรือ คำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายการมีส่วนร่วมของภาศึคเรื่อช่าย - หนังสือเชิญประชุม/กำหนดการประชุม/บันทึกการประชุม/รายงานการประชุม/สรุปการประชุม - ภาพถ่ายกิจกรรม/ภาพถ่ายการประชุม - ข้อมูลการสนับสนุนงบประมาณ ในเอกสารใดๆ - ฯลฯ
➢ มีการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ ในส่วนของการแจ้งเตือนภัย ร่วมกันกับภาศึคเรื่อช่ายภาคส่วนต่างๆ ไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร	3	
➢ ไม่มีการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนของการทำงานแจ้งเตือนภัย เผื่อระวังปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน ร่วมกันกับภาศึคเรื่อช่าย	0	
1.2 ปัจจัยด้านวัสดุ (Material) : มีสถานที่ และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน เช่น ชุดทดสอบ และการเข้าถึงโปรแกรมฐานข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวังของศูนย์ (15 คะแนน)		
1.2.1 พื้นที่ทำงาน/ป้าย/แผนผัง (5 คะแนน) คำอธิบาย : สถานที่ทำงานมีพื้นที่และอุปกรณ์พร้อมสำหรับการทำงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะพื้นที่ของการใช้ชุดทดสอบ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย มีป้ายแสดงความเป็น ศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนภัยสุขภาพในชุมชน ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ติดตั้งในบริเวณที่เข้าถึงง่าย โดยมีข้อความหรือแผนผังที่สื่อสารแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ฯ		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ เป็นห้องแยกเฉพาะการทำงานของศูนย์แจ้งเตือนภัย หรือ มีพื้นที่แยกการทำงานเป็นสัดส่วน มีพื้นที่เพียงพอ และมี โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับผู้ปฏิบัติงาน ➢ มีป้ายศูนย์ฯ ลักษณะถาวร ตามรูปแบบที่กำหนด พร้อมแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	5	๖. ภาพถ่ายของพื้นที่และอุปกรณ์สำหรับการทำงาน รวมทั้งป้ายแสดงความเป็น ศูนย์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวัง และรับเรื่องร้องเรียนภัยสุขภาพในชุมชน ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยฯ
➢ ไม่มีห้องของศูนย์ฯ แต่มีพื้นที่เฉพาะแยกเป็นสัดส่วน เช่น เป็นมุมหรือส่วนหนึ่งของห้อง มีพื้นที่พอสมควรสำหรับการทำงานพร้อม โต๊ะ เก้าอี้ ➢ มีป้ายศูนย์ฯ ลักษณะถาวร แต่ไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด และ/หรือไม่มีแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	3	
➢ ใช้พื้นที่รวมกับการทำงานเรื่องอื่นๆ เช่น งานเอกสาร หรืองานประจำ ➢ ไม่มีป้ายศูนย์ฯ และไม่มีแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	0	
1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพ ได้แก่ ชุดทดสอบ และ/หรือ โปรแกรมหรือฐานข้อมูลตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพ (5 คะแนน) คำอธิบาย : มีชุดทดสอบ หรือวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติการ พร้อมใช้งาน โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ และการเก็บรักษาในสภาพที่เหมาะสม หากเป็นโปรแกรมหรือฐานข้อมูล ต้องแสดงว่า สามารถใช้งานในการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพได้ และพร้อมใช้งานตามสภาพปัญหาของชุมชน		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือตรวจคัดกรองโรคและภัยสุขภาพ พร้อมใช้งาน ครบถ้วนตามสภาพปัญหาของชุมชน	5	๖. ภาพถ่าย และ/หรือ รายการเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือตรวจคัดกรองโรคและภัยสุขภาพ ที่พร้อมใช้งาน
➢ มีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือตรวจคัดกรองโรคและภัยสุขภาพ ไม่ครบถ้วนตามสภาพปัญหาของชุมชนหรือไม่พร้อมใช้งาน	3	
➢ ไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือตรวจคัดกรองโรคและภัยสุขภาพ	0	

1.2.3 ลงทะเบียนในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ (5 คะแนน) คำอธิบาย : มีการลงทะเบียนและกรอกข้อมูล ในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ เพื่อให้สามารถส่งข้อมูล ตัวอย่างที่สงสัยหรือมีการตรวจสอบเบื้องต้น เพื่อการตรวจสอบยืนยันผลโดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีการลงทะเบียนและกรอกข้อมูล ในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ครบถ้วน มีการบันทึกข้อมูลเป็นปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ปฏิบัติงาน	5	☒ รายละเอียดในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ
➢ มีการลงทะเบียนและกรอกข้อมูล ในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ ครบถ้วน ไม่มีการบันทึกข้อมูลเป็นปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ปฏิบัติงาน	3	
➢ ไม่มีการลงทะเบียนในฐานะข้อมูลศูนย์แจ้งเตือนภัยฯ	0	
1.3 ปัจจัยด้านการจัดการ (Management) : มีข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สถานการณ์ และสามารถกำหนดเป็นแผนในการปฏิบัติงาน (10 คะแนน)		
1.3.1 ข้อมูลพื้นฐาน/ข้อมูลสถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (5 คะแนน) คำอธิบาย : ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ของพื้นที่ที่รับผิดชอบ เช่น ข้อมูลประชากร ครัวเรือน ร้านค้า และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ งานควบคุมป้องกันภัยสุขภาพอื่นๆ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนที่ผ่านมา เช่น สรุปผลการดำเนินงาน อางครอบคลุมเนื้อหาการวิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์อุบัติการณ์การร้องเรียนจากปัญหาภัยสุขภาพ หรืออื่นๆ ที่มีผลต่อสุขภาพประชาชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา อาจจะอยู่ในรูปแบบที่การประชุม หรือรายงานสรุปประจำปี เป็นต้น		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ครบถ้วน และมีข้อมูลสถานการณ์ หรือ ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ปัญหาภัยสุขภาพอื่นๆ	5	☒ บันทึกการประชุม หรือรายงานสรุปประจำปี หรือเอกสารอื่นๆ ที่มีระบุถึงข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ของพื้นที่ที่รับผิดชอบ และมีข้อมูลสถานการณ์ หรือ ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ปัญหาภัยสุขภาพอื่นๆ
➢ มีข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ครบถ้วน แต่ยังไม่มียข้อมูล สถานการณ์ หรือ ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ปัญหาภัยสุขภาพอื่นๆ	3	
➢ ไม่มีข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ หรือ มีข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ยังไม่ครบถ้วน	0	
1.3.2 โครงการ/แผนการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพอื่นๆ (5 คะแนน) คำอธิบาย : การเฝ้าระวังภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพอื่นๆ ควรมีโครงการ หรือ แผนการดำเนินงานรองรับ โดยมีรายละเอียดที่ชัดเจน เหมาะสม เช่น วัตถุประสงค์ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีโครงการ/แผนการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพอื่นๆ ที่มีรายละเอียดชัดเจน และได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษร	5	☒ โครงการ/แผนการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพอื่นๆ ☒ หลักฐานความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษร
➢ มีโครงการ/แผนการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือ ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพอื่นๆ แต่ระบุรายละเอียดและขอบเขตในการดำเนินงานไม่ชัดเจนในบางเรื่อง หรือไม่มีหลักฐานความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษร	3	
➢ ไม่มีโครงการ/แผนการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพ	0	

1.4 ปัจจัยด้านการเงิน (Money) : มีงบประมาณในการดำเนินงาน (5 คะแนน)		
1.4.1 งบประมาณ (5 คะแนน) คำอธิบาย : งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากกิจกรรมหลักในการเฝ้าระวังภัยสุขภาพแล้ว อาจรวมไปถึง กิจกรรมที่เป็นส่งเสริมศักยภาพในการทำงาน เช่น การอบรมพัฒนาบุคลากร ซึ่งอาจได้จากการสนับสนุนของหน่วยงานภายนอก เช่น ท้องถิ่น กองทุนหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น หรือเป็นงบประมาณจัดสรรกันเองภายในหน่วยงาน		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากภายนอก	5	☒ เอกสารการได้มา ซึ่งงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม เช่น เอกสารการประชุมพิจารณาโครงการ ☒ โครงการที่ขอเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก
➢ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก (ใช้งบประมาณของตัวเอง)	3	
➢ ไม่มีงบประมาณ	0	
หมวด 2 ว่าด้วย ผลงานที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินงาน (20 คะแนน)		
2.1 การตรวจสอบเฝ้าระวัง/บันทึกผลงาน (10 คะแนน) คำอธิบาย : มีการดำเนินการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน ตามแผนปฏิบัติการที่ถูกกำหนดไว้ รวมทั้งมีการบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นผลงานสามารถนำไปดำเนินการในส่วนต่อไปได้		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน และมีบันทึกผลการตรวจสอบเฝ้าระวังฯ ตามแผนที่วางไว้ ปีละ 2 ครั้ง	10	☒ เอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการเฝ้าระวัง โดยพิจารณาจากภาพถ่าย บันทึก/รายงานการประชุมที่แสดงความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผน บันทึกผลการตรวจเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน ☒ แผนการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน ซึ่งควรระบุรายละเอียด เช่น ระยะเวลา รูปแบบ เป้าหมาย
➢ มีการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน และมีบันทึกผลการตรวจสอบเฝ้าระวังฯ ตามแผนที่วางไว้ –ปีละ 1 ครั้ง	8	
➢ มีการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน และมีบันทึกผลการตรวจสอบเฝ้าระวังฯ แต่ไม่มีความชัดเจนของแผนการออกตรวจสอบ (ไม่สม่ำเสมอ)	5	
➢ ไม่มีการตรวจสอบเฝ้าระวังภัยสุขภาพในชุมชน / ไม่มีการบันทึกผลการตรวจสอบเฝ้าระวังฯ	0	
2.2 การส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ (10 คะแนน) คำอธิบาย : ข้อมูลจากการตรวจสอบเฝ้าระวังฯ ที่ถูกส่งเข้าสู่ระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ จะได้รับการบันทึกเป็นผลงานของ อสม.และหน่วยงานต้นสังกัด		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ปีละ 2 ครั้ง	10	☒ รายงานผลการดำเนินงานจากระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ -หนังสือราชการรายงานแจ้งผลการตรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพ ส่งถึงหน่วยงานต่างๆ
➢ มีการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ปีละ 1 ครั้ง	8	
➢ มีการส่งข้อมูลผ่านหนังสือราชการระหว่างหน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ปีละ 1 ครั้ง	5	
➢ ไม่มีการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศ กรมวิทย์ With You หรือ H4U หรือ Smart อสม. หรือ ส่งข้อมูลประชาสัมพันธ์ผ่านหนังสือราชการระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่	0	

หมวด 3 : ว่าด้วย ความยั่งยืน (20 คะแนน)		
3.1 การสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ แจ่มแจ้งเตือนภัย (10 คะแนน) คำอธิบาย : มีการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ บอร์ดข่าวสารประจำหมู่บ้าน วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน สตรีปอออกอากาศ รายงานการประชุมหมู่บ้าน		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ตามแผนที่วางไว้ ปีละ 2 ครั้ง	10	<ul style="list-style-type: none"> ☒ เอกสารที่ใช้ในการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ เช่น แผ่นพับ บอร์ดข่าวสารประจำหมู่บ้าน วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน สตรีปอ ออกอากาศ รายงานการประชุมหมู่บ้าน ☒ หลักฐานแสดงถึงความถี่ หรือ จำนวนครั้งในการสื่อสาร เช่น กำหนดการ จำนวนสื่อ ☒ แผนการสื่อสารเผยแพร่ความรู้ ซึ่งควรระบุรายละเอียด เช่น ระยะเวลา รูปแบบ เป้าหมาย
➢ มีการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ตามแผนที่วางไว้ ปีละ 1 ครั้ง	8	
➢ มีการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ แต่ไม่มีความชัดเจนของแผนการ หรือ กำหนดการ ของการสื่อสาร เผยแพร่ (ไม่สม่ำเสมอ)	5	
➢ ไม่มีการสื่อสาร เผยแพร่ ความรู้ หรือ แจ่มแจ้งเตือนภัยสุขภาพตามบริบทของพื้นที่	0	
3.2 มีกลไกในการจัดการปัญหาที่ดำเนินการโดยชุมชน และ/หรือ มีนโยบายสาธารณะ จากเวทีประชาคมของคนในชุมชน (10 คะแนน) คำอธิบาย : ชุมชนสามารถดูแลตนเอง ด้วยการสร้างกลไกที่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ตั้งแต่กลไกอย่างง่าย เช่น การสร้างกลุ่มสื่อสาร online หรือ วิธีการที่ไม่ซับซ้อน เช่น การขึ้นป้ายรณรงค์ ไปจนถึง การผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะจากเวทีประชาคมของคนในชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นข้อตกลงร่วมกันภายในหมู่บ้าน หรือตำบลก่อน แล้วผลักดันให้ไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น และทำให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น การออกเป็นข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงานคุ้มครองผู้บริโภค การปกครองส่วนท้องถิ่น		
เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผล
➢ มีนโยบายสาธารณะ จากการทำเวทีประชาคมของคนในชุมชน ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร	10	<ul style="list-style-type: none"> ☒ นโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นข้อตกลงร่วมกันภายในหมู่บ้าน หรือตำบล ในรูปแบบใดๆ เช่น บันทึกการทำเวทีประชาคมจากปัญหาของชุมชน ☒ นโยบายสาธารณะ ที่ถูกผลักดันให้ไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น และอาจเกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น การออกเป็นข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติต้องการปกครองส่วนท้องถิ่น ☒ กลไกหรือวิธีการจัดการปัญหาที่ดำเนินการโดยชุมชน (แสดงหลักฐานจากผลงานที่ดำเนินการ)
มีนโยบายสาธารณะ จากการทำเวทีประชาคมของคนในชุมชน ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	8	
➢ มีการสร้างกลไกอย่างง่าย หรือวิธีการที่ไม่ซับซ้อนในการจัดการกับปัญหา ซึ่งเป็นการดำเนินการเองโดยชุมชน	5	
➢ ไม่มีนโยบายสาธารณะ หรือ กลไกในการจัดการปัญหาของชุมชน	0	

การประเมินผล ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ตามเกณฑ์คุณภาพ

- ✘ ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่ “ไม่ผ่าน” เกณฑ์คุณภาพ หมายถึง ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่มีคะแนนของหมวดใดหมวดหนึ่ง น้อยกว่าร้อยละ 60
- ✓ ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่ “ผ่าน” เกณฑ์คุณภาพ หมายถึง ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปของหมวดที่ 1 2 และ 3 สามารถประเมินความเข้มแข็ง เป็น 3 ระดับ ได้แก่
 - ☆☆☆☆☆ ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ เข้มแข็ง หมายถึง ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพแล้ว และได้คะแนนตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
 - ☆☆☆☆ ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ พัฒนา หมายถึง ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพแล้ว และได้คะแนนตั้งแต่ 70-89 คะแนน
 - ☆☆☆ ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ กำลังพัฒนา หมายถึง ศูนย์แจ่มแจ้งเตือนภัยฯ ที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพแล้ว และได้คะแนนตั้งแต่ 60-69 คะแนน

การพัฒนา อสม. ศูนย์ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน

Q : อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชนคือใคร ทำหน้าที่อะไร

A : อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน เป็น อสม.ที่ผ่านการพัฒนาจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการคัดกรอง ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ประยุกต์ใช้ความรู้ ร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความปลอดภัย

Q : อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน จะต้องผ่านคุณสมบัติอะไรบ้าง

- A :
1. เป็น อสม.ที่มีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพต่างๆ ที่เป็นอันตราย
 2. เป็น อสม.ที่มีทักษะความชำนาญในการคัดกรอง ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพอันตรายในชุมชน
 3. เป็น อสม.ที่มีผลงานการตรวจสอบ เฝ้าระวัง จัดการภัยสุขภาพในชุมชน

*** ทั้งนี้ อสม.ที่ผ่านการประเมินครบถ้วน จะได้รับปลอกแขนเขียว จากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

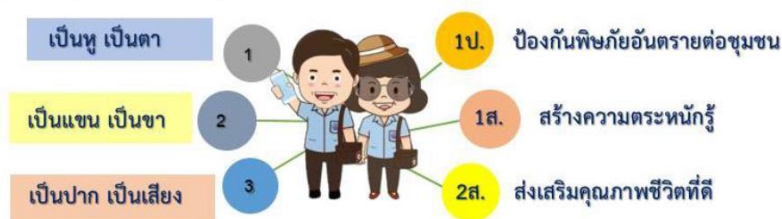
Q : อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ทำหน้าที่อะไร ในชุมชนได้บ้าง

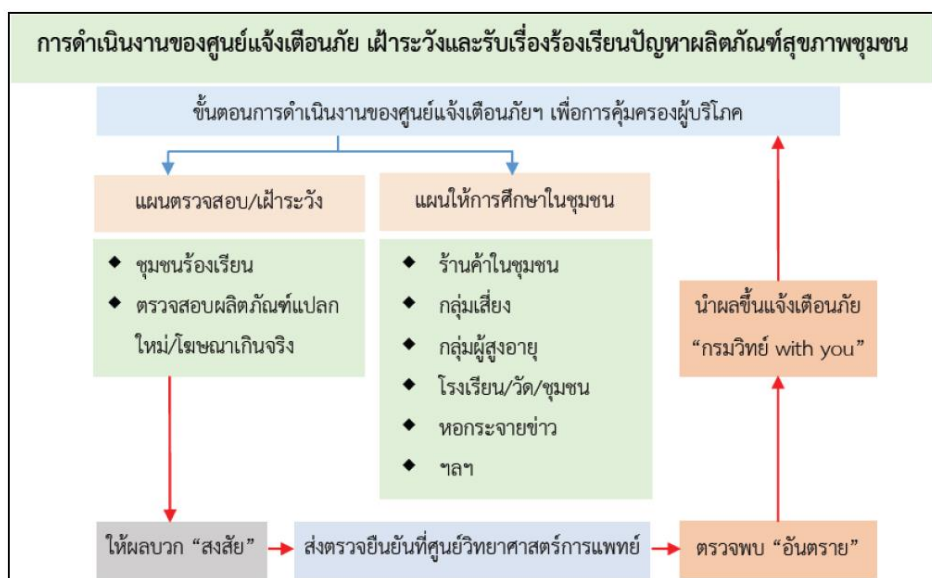
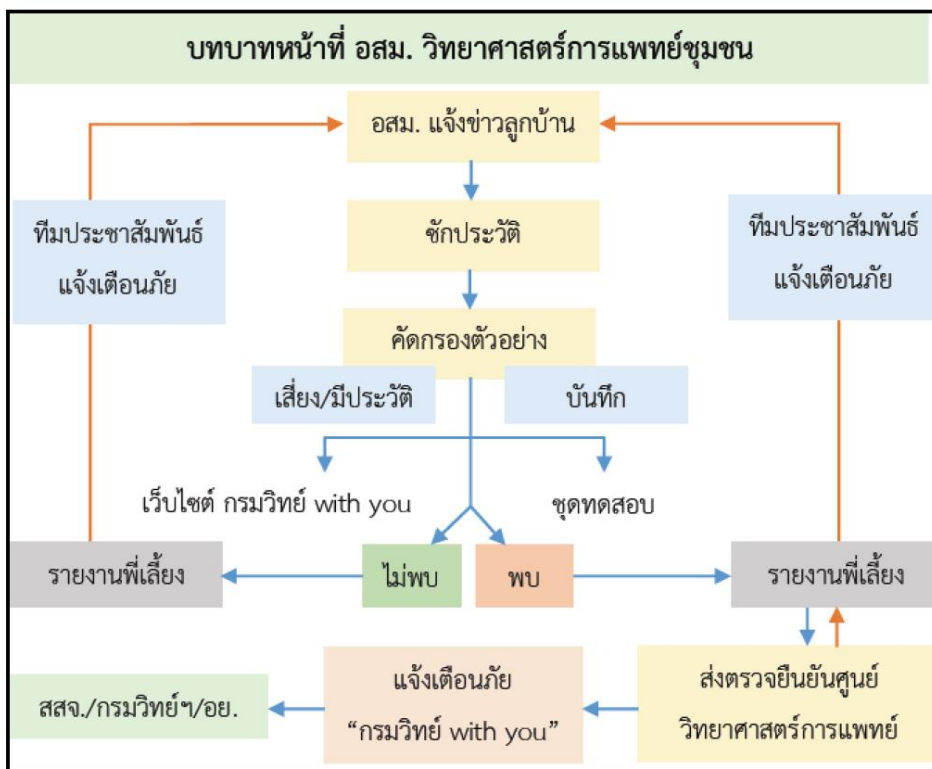
A :

1. ป้องกันอันตรายพิชภัยต่อชุมชน เป็นหูเป็นตา สังเกต เฝ้าระวังการกระทำ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพในชุมชน เช่น รถเร่ ร้านชำ แผงลอย ตลาด หรือแหล่งกระจาย อาหาร ยา เครื่องสำอาง สมุนไพร อาหารเสริมที่อาจเป็นอันตราย โดยรายงานความผิดปกติให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ เป็นต้น

2. สร้างความตระหนักรู้ เป็นแขนเป็นขา ถ่ายทอดความรู้ สร้างความเข้าใจ ความตื่นตัวเรื่องพิชภัยสุขภาพ ไม่หลงใช้ผลิตภัณฑ์อันตราย ใช้ความรู้และชุดทดสอบอย่างง่ายในการทดสอบ รายงานผลให้เจ้าหน้าที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ผ่านระบบกรมวิทย์ with you

3. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นปากเป็นเสียง ส่งเสริมการจัดการในชุมชนให้มีความปลอดภัย เช่น การลดการใช้สารเคมี การใช้สมุนไพรทดแทน การจัดตั้งศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดการผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เสี่ยงอันตรายในชุมชน

ความรู้เพื่อการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านยา อาหาร เครื่องสำอางในชุมชน

ผลิตภัณฑ์	สารอันตรายที่อาจพบได้	พิษภัยต่อสุขภาพ
ยาสมุนไพร อาหารเสริม แก้ปวดเมื่อย แก้ภูมิแพ้	สเตียรอยด์ (เพรดนิโซโลน เดกซ์อะเมธาโซน)	กระเพาะอาหารทะลุ กระดูกฝุ่ ตัวบวม หน้าบวม ติดเชื้อ เสียชีวิต
ยาชุด แก้ปวด แก้ไข้ แก้โรคต่างๆ	สเตียรอยด์ ยาแก้แอสเสบ (ยาเอ็นเสด) ยาแผนปัจจุบันต่างๆ	→ กระเพาะอาหารทะลุ → กระเพาะเป็นแผล ไตเสื่อม → ยาหมดอายุ ยาแรงเกินขนาด
อาหารเสริมลดความอ้วน	ยาไซบูทรามิน ยาบิซาโคดิล/ฟินอล์ฟทาลีน	→ หัวใจวาย ไตวาย เสียชีวิต → ปวดมวนท้อง ติดยาถ่าย
อาหารเสริมเพศชาย	ซิลเดนาฟิล (ไวอะกร้า)	→ หัวใจวาย เสียชีวิตได้
เครื่องสำอางหน้าขาว รักษาฝ้า รักษาสิว	สารปรอท ไฮโดรควิโนน กรดวิตามิน เอ (กรดเรทีโนอิก) สเตียรอยด์	→ ไตอักเสบ (หน้าใส ไตพัง) → เป็นฝ้าถาวร ก่อมะเร็ง → หน้าแสบแดง ทารกพิการ → ผิบบาง แดง ติดเชื้อ เป็นสิว
หมูปูด ปลาบด ทอดมัน ลูกชิ้น ทับทิมกรอบ บะหมี่	บอแรกซ์ (ผงกรอบ)	→ คลื่นไส้ อาเจียน ไตวาย เสียชีวิตได้
อาหารทะเล เครื่องในสัตว์ ปลาหมึกแช่ เห็ด ผักสด	ฟอร์มาลีน (ยาดองศพ)	→ คลื่นไส้ อาเจียน ไตวาย เสียชีวิตได้
ผักดอง ผลไม้ดอง พริกแกง	สารกันรา (กรดซาลิซิลิก)	→ คลื่นไส้ อาเจียน ไตวาย เสียชีวิตได้
ถั่วงอก ชিংฝอย ผลไม้กวน ผักผลไม้ดอง	สารฟอกขาว (น้ำยาฟอกมุ้ง ฟอกแห)	→ คลื่นไส้ อาเจียน ไตวาย เสียชีวิตได้
น้ำมันทอดอาหาร น้ำมันทอดซ้ำ	สารโพลาร์	→ ก่อมะเร็ง โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ
ผัก ผลไม้ ปลาเค็ม	สารเคมีกำจัดแมลง	→ คลื่นไส้ อาเจียน ก่อมะเร็ง เสียชีวิตได้

การเลือกซื้อ เลือกใช้ และตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพเบื้องต้น

1. “ยา” ฉลากระบุสรรพคุณได้ แต่ต้องมีเลขทะเบียนยา ตัวอย่างเลขทะเบียนยาแผนโบราณ เช่น G 44/41 (กรณีผลิตในประเทศ) หรือ K 15/55 (กรณีนำเข้าจากประเทศ) ส่วนยาแผนปัจจุบันต้องมีทะเบียน เช่น 1A 82/52 หรือ 2 C 16/60 เป็นต้น
2. “อาหารเสริม” จัดเป็นอาหาร ไม่ใช่ยา จึงห้ามโฆษณาสรรพคุณ ต้องมีเลข อ.ย. 13 หลัก
3. “เครื่องสำอาง” ต้องมีเลขจดแจ้ง 10 หลัก หรือ 13 หลัก (ไม่ใช่เลข อ.ย.)
4. ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ที่มีภาชนะบรรจุสุญญากาศ ต้องมีเลขสารบบอาหาร (เลข อ.ย.) 13 หลัก
5. ร้านขายของชำ จำหน่ายยาได้เฉพาะประเภทยาสามัญประจำบ้านเท่านั้น

ลักษณะผลิตภัณฑ์สุขภาพต้องสงสัย เสี่ยงอันตรายในชุมชน

1. ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีร่อย น่ารับประทานเกินธรรมชาติ ไม่เสื่อมตามกาลเวลา
2. อาหารเสริมที่ลดน้ำหนักได้อย่างรวดเร็ว ภายในกล่องแรก
3. ยาสมุนไพรที่ลดอาการปวดเมื่อยได้อย่างรวดเร็ว ปลิดทิ้ง หลังรับประทานเพียงไม่กี่ครั้ง
4. ยาแผนโบราณที่ทานมาระยะหนึ่งแล้วทำให้เกิดอาการตัวบวม หน้าบวม ปวดท้อง
5. ครีมหน้าขาวที่ทาแล้วหน้าขาวใสอย่างรวดเร็ว
6. ผลิตภัณฑ์ที่มีการกระจายในชุมชนรวดเร็ว
7. ยาชุด ยาไม่มีเลขทะเบียนยา ที่กระจายในร้านชำในชุมชน
8. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีฉลากภาษาไทย

การใช้งานแอปพลิเคชันสำหรับ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ในงานคุ้มครองผู้บริโภค

1. กรมวิทย์ with you (<https://alert.dmsc.moph.go.th/>)
 - สำหรับส่งข้อมูลการตรวจคัดกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพยา อาหาร เครื่องสำอาง
 - ส่งผลิตภัณฑ์เพื่อตรวจยืนยันอันตรายในผลิตภัณฑ์
 - แหล่งรวมองค์ความรู้ต่างๆ สำหรับ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน และเจ้าหน้าที่
 - ฐานข้อมูลการลงทะเบียนของ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน และศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพ
2. Line @FDAThai
 - สำหรับตรวจสอบเลข อ.ย. เลขที่จดแจ้ง และเลขทะเบียนยา
3. อื่นๆ
 - แอปพลิเคชัน “คัดแยกเห็ดไทย” สำหรับคัดแยกเห็ดพิษเบื้องต้น

การใช้งานชุดทดสอบเบื้องต้นด้านยา

ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์ (Steroid) ในยาแผนโบราณ และยาจากสมุนไพร

วิธีการทดสอบ

1

ตัวอย่างเป็นของแข็ง บดตัวอย่างให้เป็นชิ้นเล็กๆ
ตัวอย่างเป็นของเหลว ใช้ทดสอบได้เลย
เติมตัวอย่างลงในหลอดทดสอบถึงขีดสีน้ำเงิน

2

หยดน้ำยาละลายตัวอย่าง ลงในหลอดทดสอบ
หยดจนถึงขีดสีแดงที่ข้างหลอดทดสอบ (ขีดบน)

3

ปิดจุก และเขย่าอย่างน้อย 3 นาที ตั้งหลอดทดสอบ จนกระทั่งยาตกตะกอน
และน้ำยาแยกชั้นใส

4

เปิดซอง นำชุดทดสอบวางบนพื้นราบ ในที่มีแสงสว่างเพียงพอ ใช้หลอดหยด
ที่หามาในซองดูดน้ำยาส่วนใส ระวังอย่าให้มีฟองอากาศ และหยดน้ำยาลงใน
หลุมรับตัวอย่างที่ละหยด จำนวน 4 หยด ในลักษณะหลอดหยดตั้งตรง
อ่านผลการทดสอบที่เวลา 10 นาที ไม่ควรอ่านผลทดสอบเกินเวลาดังกล่าว

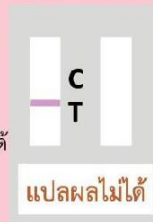
การแปลผลทดสอบ

หากปรากฏแถบสีม่วงเพียง
แถบเดียว ตรงตำแหน่ง C
แสดงว่า อาจมีการปลอมปน
เด็กซ์ซามธาโซน และ/หรือ
เฟร็ดนิโซโลน

หากปรากฏแถบ สีม่วงเพียง
แถบเดียว ตรงตำแหน่ง T
หรือไม่ปรากฏแถบใดๆ
แสดงว่า ไม่สามารถแปลผลได้
(ควรทดสอบซ้ำ)

การใช้งานชุดทดสอบเบื้องต้นด้านเครื่องสำอาง

ชุดทดสอบสารปรอท (Mercury) ในเครื่องสำอาง

วิธีการทดสอบ

1

ตักครีมด้วยไม้ตักตัวอย่าง 0.2 กรัม(ขนาดเท่าเมล็ดถั่วลิสง)

2

ป้ายครีมโดยรอบผนังด้านใน ของหลอดทดสอบ จากขอบบนของหลอดจนถึงกึ่งกลางหลอดหนาประมาณ 2 มล.
(LOD คริมเบส 200 มิลลิกรัม/กิโลกรัม)(LOD คริมเบสเหนียว 600 มิลลิกรัม/กิโลกรัม)

3

หยดน้ำยาทดสอบประมาณ 0.25 มล. (20 หยด) ลงในหลอดทดสอบ

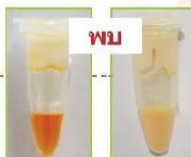
4

ปิดฝาหลอดทดสอบ คร่ำและหงายเบาๆ ประมาณ 10-20 ครั้ง อ่านผลการทดสอบทันที

การแปลผลทดสอบ

ถ้าน้ำยาทดสอบเปลี่ยนเป็น สีส้ม / เหลืองอมส้ม แสดงว่า พบสารปรอทในตัวอย่าง

ถ้าน้ำยาทดสอบไม่เปลี่ยนสี (ยังคงเป็นสีเขียว) แสดงว่าไม่พบสารปรอทในตัวอย่าง

ถ้าน้ำยาทดสอบเปลี่ยนเป็น สีชมพู คร่ำและหงายเบาๆ ประมาณ 10-15 ครั้ง ถ้า น้ำยาทดสอบเปลี่ยนเป็น สีส้ม/เหลืองอมส้ม แสดงว่า พบสารปรอทในตัวอย่าง ถ้าไม่เปลี่ยนสีแสดงว่าไม่พบสารปรอท

ชุดทดสอบ
ไฮโดรควิโนนในเครื่องสำอาง

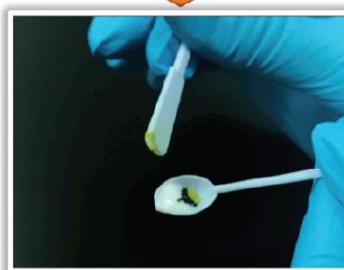
ขั้นตอนที่ 1

ใช้ช้อนพลาสติกก้านยาวตักครีมหรือโลชั่น
ประมาณครึ่งช้อน

ขั้นตอนที่ 2

ใช้ช้อนตักสารทดสอบ ตักสารทดสอบไฮโดรควิโนน
ประมาณปลายช้อน ให้มีปริมาณเท่าเม็ดถั่วเขียว
ใส่ลงในช้อนครีมที่ต้องการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 3

คนให้เข้ากัน แล้วสังเกตสีที่เกิดขึ้นทันที ภายใน 5 วินาที

การแปลผล

ผลบวก เกิด สีเขียว ถึงสีน้ำเงินดำ ● ●

ผลลบ สีเดิมของตัวอย่างหรือเกิดสีน้ำตาลหรือ
เกิดสีเขียวอ่อน หลังจาก 5 วินาทีไปแล้ว ● ● ●

กระทรวงสาธารณสุข
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

ชุดทดสอบ
กรดเรทีโนอิกในเครื่องสำอาง

ขั้นตอนที่ 1

ใช้แท่งพลาสติกตัวอย่างครีม ขนาดประมาณเมล็ดถั่วลิสง หากเป็นโลชั่นให้ใช้หลอด หยดโลชั่น 3 หยด ใส่ลงในจานหลุมพลาสติก

ขั้นตอนที่ 2

ใช้ช้อนพลาสติกตักสารเคมี ประมาณ 1/4 ช้อน ใส่ลงในหลุมเดียวกับตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3

ใช้แท่งพลาสติกตะเบา ๆ ที่เกล็ดของสารเคมีทิ้งไว้ประมาณ 5-10 วินาที สังเกตสีที่เกิดขึ้นที่เกล็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบ
(ไม่ต้องคนตัวอย่างกับสารเคมีให้เข้ากัน)

การแปลผล	พบ		ไม่พบ
เกิดสีม่วงแดง ถึง สีแดง ชั้นที่เกล็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบ			
ข้อควรระวัง			
ในการทดสอบครีมไข่มุก จะทำให้เนื้อครีมเปลี่ยนเป็นสีชมพูทันทีให้อ่านเป็นผลลบ (ผลบวก จะต้องสังเกต สีม่วงแดง ถึง สีแดง ที่เกล็ดของสารเคมีทดสอบเท่านั้น)			

อสม.นักวิทย์ฯ พิชิตยาชุดในชุมชน

อันตราย จากยาชุด

- 1 ผู้ป่วยได้รับยาเกินขนาด → ในยาชุดมักมีตัวยาซ้ำซ้อนกัน เช่น ยาแก้ปวด 2-3 เม็ด ซึ่งอาจทำให้ได้รับสารพิษในยาเพิ่มขึ้น
- 2 ผู้ป่วยได้รับยาเกินจำเป็น → ในยาชุดแก้ไอหวัด มักประกอบด้วย ยาแก้ปวด แก้ไข แก้ไอ ลดน้ำมูก ยาปฏิชีวนะ แต่บางครั้งผู้ป่วยไม่มีอาการไอ ไม่มีน้ำมูก การทานยาชุดทั้งหมดทำให้ร่างกายได้รับยาเกินจำเป็น
- 3 มักมียาสเตียรอยด์ผสมอยู่ → สเตียรอยด์ช่วยบรรเทาอาการเจ็บปวดได้รวดเร็ว แต่มีผลข้างเคียงสูงต่อระบบต่างๆ ในร่างกาย ทานไปนานๆอาจไตวายได้
- 4 ผู้ป่วยได้รับยาไม่ครบขนาด → ในยาชุดจะมียาปฏิชีวนะอยู่ ซึ่งต้องทานให้ครบขนาด ไม่งั้นมันจะเกิดการดื้อยาได้
- 5 มักมียาเสื่อมคุณภาพ ยาปลอม หรือยาไม่ได้มาตรฐาน

อสม.นักวิทย์ฯ พิชิตยาชุดในชุมชนได้อย่างไร

อสม.นักวิทย์ฯ + ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพฯ

เยี่ยมบ้านเรือน

- สังเกตการใช้ยา
- สังเกตอาการผู้ใช้ยา
- ตรวจสอบยาต้องสงสัย
- เก็บตัวอย่างส่งตรวจ
- รายงานข้อมูลเข้าสู่ระบบกรมวิทย์ with you
- ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาชุด การเลือกซื้อ-เลือกใช้ยา

เยี่ยมร้านค้า

- ตรวจสอบยาที่ขายในร้าน
- สอบถามแหล่งที่มา
- ตรวจสอบยาต้องสงสัย
- เก็บตัวอย่างส่งตรวจ
- รายงานข้อมูลเข้าสู่ระบบกรมวิทย์ with you
- ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาชุด การเลือกยามาขาย

การดำเนินงานของศูนย์แจ้งเตือนภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชน

ความร่วมมือ : ชาวบ้านร่วมแจ้งเตือนภัยฯ / ยกย่องร้านชำคุณภาพ

ใบงานที่ 2 การคัดกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

(คัดกรองตัวอย่างในชุมชน อย่างน้อยคนละ 1 ตัวอย่าง) และใส่ข้อมูลในระบบกรมวิทย์ with you

แบบฟอร์มนำเข้าสู่ข้อมูลระบบแจ้งเตือนภัยและฐานข้อมูลคุณภาพความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค
(ยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เครื่องสำอาง และอาหาร)

ฟอร์ม วพช.001
Rev.01 (210664)

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลสำคัญของการสำรวจ

- วันที่สำรวจ.....
- หน่วยงานผู้ปฏิบัติการสำรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพ
หน่วยงาน.....
ตำบล.....
อำเภอ.....
จังหวัด.....
- ประเภทผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 ยาแผนโบราณ/สมุนไพร/ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
 ยาแผนปัจจุบัน/ชาชุด เครื่องสำอาง อาหาร
 อื่นๆ ระบุ.....
- ชื่อผลิตภัณฑ์/ชื่อการค้า/ชื่อ.....
- ผลการตรวจสอบสารห้ามใช้
 ตรวจพบ (---)ตรวจไม่พบ ()ไม่ได้ตรวจ
 สารสเตียรอยด์
 สารปรอท ไฮโดรควิโนน กรดเรทโนอิก
 บอแรกซ์ ฟอर्मลีน สารฟอกขาว
 สารกันรา น้ำมันทอดซ้ำ ยาฆ่าแมลง
 อื่นๆ ระบุ.....
- การส่งตรวจยืนยัน
 ตรวจพบสารห้ามใช้ ขอส่งตรวจยืนยัน
 ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์
 ตรวจพบสารห้ามใช้ แต่ไม่ส่งตรวจยืนยัน เนื่องจาก
 ตัวอย่างหมด อื่นๆ ระบุ.....
 ไม่พบสารห้ามใช้ แต่มีเหตุสงสัยในความไม่ปลอดภัย
 ส่งตรวจวิเคราะห์ประเด็นอื่น ๆ คือ.....

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลของผลิตภัณฑ์
(กรณีให้ผลบวก/พบสารห้ามใช้ ให้ลงข้อมูลให้ครบถ้วน)

- รูปผลิตภัณฑ์ (รวมถึงฉลาก และบรรจุภัณฑ์)
 นำเข้าใส่รูปภาพ ฉลาก ภาษาขณะบรรจุรูปผลิตภัณฑ์
- รูปแบบผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 ผง เม็ด ลูกกลอน แคปซูล
 ของเหลว ครีม อื่นๆ.....
 สี.....
- บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ (ชนิดของภาชนะบรรจุและรายละเอียดอื่นๆ)
 บรรจุใน.....
 ปริมาณประมาณ.....
- ฉลากผลิตภัณฑ์
 ไม่มีฉลาก มีเป็นภาษาไทย มีเฉพาะภาษาต่างประเทศ

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลอื่นๆ (กรณีให้ผลบวก/พบสารห้ามใช้ และส่งผลการตรวจยืนยัน ให้ลงข้อมูลให้ครบถ้วน)

- ข้อมูลการผลิต (ตามฉลาก) (ถ้าไม่มีข้อมูลให้เลือก "ไม่ระบุ")
 รุ่นที่ผลิต.....
 วันที่ผลิต.....วันสิ้นอายุ.....
 ผู้ผลิต.....
 ที่อยู่.....
- ข้อมูลการจำหน่าย (ตามฉลาก)
 ผู้จัดจำหน่าย รายเดียวกับผู้ผลิต คนละรายกับผู้ผลิต
 ระบุชื่อผู้จำหน่าย.....
 ที่อยู่.....
- ผลิตภัณฑ์นี้ซื้อ/รับมาจากช่องทางประเภทใด
 อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์/ออนไลน์
 บุคคลแนะนำ รถเร่ ศูนย์จำหน่าย(ขายตรง)
 ตลาดนัด ร้านค้า ร้านเสริมสวย วัด
 ร้านขายยา คลินิก/สถานพยาบาล
 อื่นๆ.....
- ระบุชื่อแหล่งจำหน่ายผู้จำหน่าย (เพิ่มเติมจากข้อ 14)

 ที่อยู่.....
- ผู้บริโภคได้รับอันตราย ไม่มี เจ็บป่วย เสียชีวิต

ส่วนที่ 4 : รายละเอียดของผู้ปฏิบัติการสำรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพ

- ลงชื่อ อสม. / เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติการสำรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 ชื่อ-นามสกุล.....
 รหัสบัตรประชาชน.....
 ตำแหน่ง.....
 โทรศัพท์.....
- ลงชื่อผู้ตรวจสอบ/พี่เลี้ยงหัวหน้า/
 ชื่อ-นามสกุล.....
 ตำแหน่ง.....
 โทรศัพท์.....
 ตรวจสอบข้อมูลถูกต้องแล้ว เมื่อ.....
 บันทึกผลในกรมวิทย์ with you แล้วเมื่อ.....
 ส่งตัวอย่างให้ศูนย์ฯแล้วเมื่อ.....
 ได้สื่อสารแจ้งเตือนภัยในชุมชนแล้วเมื่อ.....
 สถานะ ใช้งาน อื่นๆ.....

ใบงานที่ 3 อสม.นักวิทยาศาสตร์พิชิตยาชุดในชุมชน

ใบงาน เรื่อง อสม.นักวิทยาศาสตร์พิชิตยาชุดในชุมชน (ภายใน 15 เมษายน 2565)

ให้ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ร่วมกับพี่เลี้ยง ลงพื้นที่ร้านค้าร้านชำในพื้นที่

เพื่อสำรวจว่ามียาชุด ยาอันตราย ผลิตภัณฑ์สุขภาพเสี่ยงอันตรายหรือไม่

ถ้ามีให้ถ่ายรูปผลิตภัณฑ์ เก็บข้อมูล และเก็บตัวอย่างส่งเข้าระบบกรมวิทย์ with you

พี่เลี้ยงตรวจสอบและรวบรวมส่งตัวอย่างให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11 สุราษฎร์ธานี ตรวจสอบวิเคราะห์ต่อไป

- วันที่สำรวจ..... 2.พื้นที่ที่สำรวจ ร้านค้าร้านชำ บ้านเรือน อื่นๆ.....
- ชื่อเจ้าของตัวอย่าง (ชื่อร้าน/ชื่อผู้บริโภค)
- ที่อยู่
- ผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยงที่พบ และระบุเหตุผลที่มีการขายหรือใช้ผลิตภัณฑ์
 - ยาชุด ตรวจพบ จำนวน.....ตัวอย่าง (แนบรายชื่อและรูปถ่าย ส่งเข้าระบบกรมวิทย์ with you)
เหตุผลที่ขาย/ใช้.....
รับ/ซื้อผลิตภัณฑ์มาจากที่ไหน.....
 - ยาอันตรายที่ห้ามขายในร้านชำ/การใช้ยาไม่สมเหตุผล ตรวจพบ จำนวน.....ตัวอย่าง (แนบรายชื่อและรูปถ่าย)
เหตุผลที่ขาย/ใช้.....
รับ/ซื้อผลิตภัณฑ์มาจากที่ไหน.....
 - ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร/สมุนไพร/เครื่องสำอาง ตรวจพบ จำนวน.....ตัวอย่าง
เหตุผลที่ขาย/ใช้.....
รับ/ซื้อผลิตภัณฑ์มาจากที่ไหน.....
- อสม.และพี่เลี้ยง ได้แนะนำ ให้ความรู้ แก่ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

อธิบายพิษภัยของผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยง อธิบายวิธีดูข้อมูลที่สำคัญจากฉลาก การให้แผ่นพับความรู้

อื่นๆ เพิ่มเติม.....
- ความพึงพอใจในภาพรวมของร้านค้าร้านชำ/ผู้บริโภคต่อการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของพี่เลี้ยงและ อสม.

น้อยสุด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	มากที่สุด
---------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----------
- วันที่สำรวจซ้ำครั้งที่ 2 (ห่างจากการสำรวจครั้งแรก ประมาณ 1 เดือน)
- ยังพบผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยงหรือไม่ ไม่พบอีกเลย ยังพบผลิตภัณฑ์เดิม ยังพบผลิตภัณฑ์ใหม่
- เหตุผลที่ร้านค้าร้านชำ/ผู้บริโภค แสดงพฤติกรรมในข้อ 9 เช่น มีความเข้าใจและตระหนักรู้ / มีลูกค้ำมาถามหา / อื่นๆ
.....
.....

ลงชื่อ..... อสม.
(.....)

ลงชื่อ..... พี่เลี้ยง
(.....)
ตำแหน่ง.....

โพลเดอร์เอกสารและไฟล์อบรมพี่เลี้ยงศูนย์แจ้งเตือนภัยและ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน

- เกณฑ์ศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพในชุมชน
- องค์ความรู้สำหรับพี่เลี้ยงและ อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน
- แบบรายงานประเมินศูนย์แจ้งเตือนภัยสุขภาพ และตัวอย่าง
- φόρมใบงาน อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน

กลุ่มไลน์พี่เลี้ยงศูนย์แจ้งเตือนภัย อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน

ผู้ประสานงาน : ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11 สุราษฎร์ธานี

1. นายพงษ์ธร ทองบุญ (ป้อ) 081-5352778

2. น.ส.กาญจนา ศรีไทย (ปีใหม่) 080-5340715

โทร. 077-355301-6 ต่อ 217, 218

ส่งข้อมูล /ผลงาน/ใบงาน e-mail : cms2565surat@gmail.com